

Giovanni Boccaccio

Carmen bucolicum

Edizione di riferimento:

G. Boccaccio, Opere latine minori, a cura di A. F. Massèra, Bari, Laterza, 1928

I.

GALLA

AD INSIGNEM VIRUM APPENNINIGENAM

DONATUM DE PRATOVETERI DILECTISSIMUM AMICUM SUUM

IOHANNIS BOCCACCII DE CERTALDO

BUCCOLICUM CARMEN INCIPIT IN XVI DISTINCTUM EGLOGIS;

QUARUM PRIME TITULUS GALLA EST,

COLLOCUTORES AUTEM DAMON ET TINDARUS.

DAMON.

Tindare, non satius fuerat nunc arva Vesevi
et Gauri silvas tenera iam fronde virentes
incolere, ac gratos gregibus deducere rivos
quam steriles Arni frustra discurrere campos?
Quid stolidus moneo? Prudens es. Dic tamen, oro,
que te cura gravis iussit superare nivas
alpes et fluvidas valles transire coegit?

TINDARUS.

O Damon Damon, quantum sibi quisque beavit
qui potuit mentis rabidos sedare tumores
et parvas habitare casas, nemora atque remota!

Quod nequeam, dure de me voluere sorores.
Hinc igitur tauros curo deducere silvis
Alcesti: sic atra iubet voluitque cupido.
Sed quid tristis ades? Fervet nunc limpidus aer
et fugiunt virides inter spineta lacerti.
Quid tu solus agis? quid pascua torrida queris?

DAMON.

Ne rogites: stat corde mori; mors ipsa quietem
sola dabit fesso. Mors est inimica laborum.
Tuque tuus facito sis, fac quoque semper amores
effugias volucres, et diras sperne pharetras.
Quo fortuna trahet miserum, moriturus abibo.

TINDARUS.

Esne tui compos? Paulum requiesce sub antro;
est equidem veteris michi grandis copia bachi.
Perge, precor, Phorba, crateras fronde corona;
en pendant ansis patulam, si cernis, ad alnum.
Interea que dira lues michi pandito, Damon,
te cruciet: leviat mentes recitasse dolores.

DAMON.

Quis neget? Audieram solitum cantare Menalcam.
Ast ego si dicam, mecum lacrimaberis ipse.

TINDARUS.

Sic volo. Quem letis tantum dicemus amicum?

DAMON.

Nympha fuit silvis totis pulcherrima nostris;
et quantum lauro cedit funesta cupressus,
cupresso mirtus bicolor, mirtove mirice,
Tindare, huic tantum cedit Galathea Miconis.
Hec facilem placidis quondam me cepit in annis
has inter fagos, pulchris comitata napeis.

Heu! quibus hec oculis, roseo suffusa rubore.
impulit in pectus flammis quibus uror, et auxit
blanda nimis! Nobis volucres nunc ferre sagittas,
nunc solita et catulos, nunc retia tendere cervis,
dissuadere truces ursos ac dentibus apros
ne sequerer sevos, lata et venabula furtim
surripere, ut vacuo lenes apponeret arcus.
Indignor memorans: quercus michi testis amorum est.
Amplexus centum cui iunximus, oscula centum,
nunc alios, oblita mei, sic temperat ignes,
ut moriar: permittite mori; moriemur amando!
Sed videant silve montes arbusta fluentia,
et memores nympha reddant pro munere munus.

TINDARUS.

Absit, mi Damon! Nimium falluntur amantes.
Quid nosti cur ista feras? Stat sepe sub umbra
ignis. Dum pallet iuvenis, tum fervet Adonis.

DAMON.

Erras, non sic est: fraus hec notissima nobis.
Antrum grande manet silvis sub colle virentis,
Montis Ugi, quo forte greges contraxerat Egon,
et pastos gracili solus refovebat avena.
Huc ego dum, Phytia pecori custode relicto,
errans advenio; sic me malus ardor agebat;
presensi timuique dolos. Nam mixta puellis
Galla choros antro festos lasciva trahebat;
nec secum Egoni quicquam cur luderet antro.
Pamphylus interea dum cogeret inde capellas
ad salices, tacitus meditans sub rupe sedebam
sedebam invisus. Petiit verum ille secreta salicti,
et stipula doctus pariter fidibusque canoris
carmen inauditum cepit. Tunc sistere silvas
cantu et stare capros et ludere saltibus edos
vidisses. Quid multa feram? Iam certus amorum
in longum tenuit, donec lasciva per umbras
venisset iuvenis. Timidos quis fallat amantes?

Venit et illa quidem catulis sociata duobus,
illis illudens manibus succinctaque ramis,
voce ciens comites, ne forsán longius iret
Pamphylus. At postquam coram lenique sub umbra
ylicis argute consedit, et ylice teste
pastorem flagrans cepit spectare canentem,
o! sibi quos oculos, actus quos quosque reflexus
reflexus auricomi capitis, quos risus quosque rubenti
obtulit amplexus facie! Vix illa profecto
abstinuit, quin visa prius se conderet altis
in silvis. Nec plura loquar. Mors, eripe flammás.

TINDARUS.

Nequicquam lacrimas fundis. Narrare solebat
Tytirus, heu! nobis quondam. dum dulcior etas:
- Non lacrimis satiatur amor, non rore cicade,
non cythiso pecudes eque nec prata fluento. -
Quid facies igitur? flebis? Quas sordidus ulmis
abstulit autumnus cernis ver reddere frondes;
et zephyrus placat quas undas turbidus auster
miscuit; et pandos delphynes ludere sepe
vidimus in pelago quod sorbserat ante carinas.
Sic peragit fortuna vices: nunc livida vultu
prosternit miseros, relevat nunc fronte serena.
Est reditura dies qua dicas, non tibi primus
pastorum silvis sit: fletus hos pone, precamur.
Nam si non redeat, sunt et medicamina mille:
carmine sevus amor sacro revocatur et herbis;
carmina sunt nobis, et gratas novimus herbas.
Iamdudum veterem Phorbas iam portat hyacum.

DAMON.

Cum capreis pascetur ovis, lupus acer ybisco,
gurgite cum vultur vivet, cumque ethera piscis,
cum freta sulcabit vomer, cum pascua navis,
tunc servare fidem incipiet lasciva puella;
carmine tunc Gallam revocabimus, arte vel herbis.
Ydaliúm petii culmen sanctumque Cytheron

et Paphi mirteta dolens, oscillaque ramis
suspendi, pia thura dedi, precibusque potentes
tentavi nymphas, votis superosque vocavi;
postque preces supplex ingentia munera misi
in cassum: crudescit amor, crudescit et ipsa.

TINDARUS.

Heu michi! nequicquam defers Amarillidis olim
castaneas, Phorba, nobis, bromiumque vetustum.
Frons cecidit viresque animi; precordia dirus
urit amor misero: saxi, heu! verba movemus.
Attamen expecta si cesserit impius ignis.

DAMON.

O quantum natura parens tibi, Pamphyle, rerum
posse dedit nemori! Tu sertis nectere flores,
tu cantu recreare greges fluviisque quietem
ponere, tu validas ornos cautesque movere
novisti, et mulcere deos et flectere montes:
o quantum! Neque sevis amor sua iura negavit
ipse tibi; nam velle tuo, ni fallor, habenas
nunc manibus, nunc mente regis, quod forte Tonanti
non licuit quondam, silvis dum captus amaret.
Quis, nisi tu, placidam fusca sub veste per arva
Egonis Gallam nuper traxisset in antrum?
quisve inter salices et densa vepreta volentem?
Te, Silvane pater, precor hec: fac cernere possim
quos pectit croceos crines per tempora canos,
et rugis roseas plenas pallescere malas,
et tacitis nemorum iaceat neglecta sub umbris,
ut ludam tremulos gressus oculosque gementes.
Hoc si forte neges, patiaris ut ultima saltem
me rapiat mors atra, meo positura quietem
fervori, corpusque tegant sub cespite sicco
pastores miseri, signent et carmine bustum.

TINDARUS.

Trux amor, et iuvenum semper certissima pestis.
Heu! cecidit. Lymphas manibus portate recentes,
o pueri, si forte queam revocare dolentem.

II.

PAMPINEA

EXPLICIT GALLA EGLOGA PRIMA; INCIPIT EGLOGA II, CUI
TITULUS

PAMPINEA, LOCUTORES AUTEM PALEMON ET MELAMPUS.

PALEMON.

Quid merui? Duris fustemne securibus olim
concessi, Silvane senex, aut fontibus ursos
segnes immisi, nymphas lesurus agrestes,
ut crucier misereque trahar moriturus in arvis?
Nunc tacet omne nemus; subeunt vineta cicade,
omne pecus radios cessat, cantare volucres
desistunt, et colla boum disiungit arator
fessus et umbrosos querit per rura recessus.
Me miserum male sanus amor per devia solum
distrahit, et longos cogit sine mente labores
ut subeam, victusque sequar vestigia nondum
cognita Pampinee. Dixi "sequar" inscius, imo
perscruter; nec cura potest retinere peculi
quin montes celsos densosque per invia lucos
discurram, tristisque ferar referarque ferarque
quo iubet ire furor, prospectans undique nunquid
venantum turmas videam, nubemque per arva
pulveream, seu capras vertice pulsas
currere et auritos lepores; si demere campis
retia, si sparsos eque revocare ministros
atque canes spectem. Sed frustra lumina tendo:
nusquam Pampineam video, vestigia nusquam.
Pampineam, o! quotiens nequicquam vocibus usque

in celum totis clamavi vallibus imis,
"Pampineam" et totiens valles dixere sonore!
O! quotiens deceptus ego surgentia longe
arbusto aggeribus zephyro concussa putavi,
utque iubebat amor redeuntem credidi, et ultro
obvius in vacuum veni! Sic dirus amantes
fecit amor pronos ac omnia credere iussit.
Silvestres nymphae, colui quas sepe per umbras,
dicite cur homini reliquis animantibus alma
indulgens natura minus. Nam cetera possunt
indulgere suo, nimium si fervet, amori:
stant ducibus pecudes, tauro dilecta iuvenca;
turtur in arboribus socium, sociumque columba
turribus insequitur: pastori grata voluptas
tollitur; atque fugit miseros quos pulchra puella
traxerat in casses saviis et murmure dulci.
Quid, dulces satyri, faciam, faunisque potentes?
quid faciam? quid pulchra iuvant armenta? quid antra?
quid nemora aut valles? Uror sine mente sub umbra;
sole sub ingenti tristis tremor occupat artus.
Hinc amor infestat dubium, timor arguit illinc,
ne vel dura silex ictu vel belua morso
leserit incautam, vel fessam seva viarum
asperitas grandisque labor fortasse moretur;
vel, quod fata vetent, non quis temerarius illam
traxerit invitam rapiatque per oscula mentem.
Novimus, insidias posuit persepe Cupido
silvarum in latebris, et longa silentia ruris
non sine labe manent. Quis nigras ire per umbras
succinctam et genibus nudam ventoque solutis
crinibus inspiciet nympham, mirtique virentis
conspicuam seroto, qui non rapiatur in ignes
extemplo veneris, rapiatque quod optat in usum?
Dant aditus vires animis et opaca viarum.
Preterea non Egla fuit, non culta Neera
pulchrior; ac posito modicum sit fusca, quis alter
aptior est silvis color? His quoque Iuppiter olim
sepius in lucis captus, sic Phebus et Argus.
Sed nullus timor iste michi: nunc atria celi

celicole servant; dubium non rufus Alexis
aut Coridon donis soliti hanc tentare vicissim
detineant: potuere deas iam flectere dona.
Heu michi! cuncta meis obsunt venientia votis!
Exitium stabulis lupo est, sic messibus imber,
fructetisque novis grando, fetisque capellis
est boreas: michi sevis amor, quo distrahor uror
impellor crucior volvor rapiorque ferorque,
nec scio quid faciam; verum hec sententia cordis,
hanc animam exuere et placide hec dare membra quieti.
Heu michi! nonnunquam hos cornix expulsa labores
dixerat a quercu, sed mens hec leva neglexit.
O nostrum predulce decus, qua parte vagaris
hos inter montes? que te, mea, lustra ferarum
accinctam pharetra retinent? quas incolis umbras,
quave iaces longo forsitan nunc victa labore?
O! utinam fortuna michi tam grata fuisset,
ut comes ire tibi possem! Quis retia cervis
ponere me melius, quisnam venabula porcis,
quis canibus dare lora magis, quis flectere retro
cornea dicteis olim lassata sagictis
et duros arcus validis curvare lacertis
ac telis agitare capros cognovit agrestes?
Nasilus in silvis docuit me nempe remotis.
O! michi si tantum cupido Phebeia faveret,
ut minimos inter pueros, dum solis ab estu
aufugis, unus ego possem numerarier unquam:
putre solum lymphis premerem, iuncoque palustri
tum specus omne latus strarem; post gramina pomis,
lacte novo et veteris bachi cererisque canistris
ornarem iussus; prestarent inde mirice
seu mirtus vel lenta salix in cespite lectum.
O! tibi quot flores, violas quot quotque rubentes
narcissos ferrem! Quis flores non det amanti?
Inde graves animis didici depellere curas
et tenues somnos lepido revocare susurro
fabellis que novis, demum prohibere latratus
voce canum, et culices facie remove re flabello.
Hec faceret Coridon, faceret vel rufus Alexis,

seu quem tu sequeris Glaucus quemque ipsa bubulcis
preponis campisque tuis? Cur ergo petenti
surripis optatos vultus? cur dulcia differs
oscula? cur tantos fugiens frustraris amores?
Quesivi persepe, miser! qua parte napeas
pastoresque pios ires; respondit Opheltes:
– Pampineam Glaucus nuper deduxit in antrum:
tu montes et fusca petis nunc lustra, Palemon. –
Heu miser! impulsus cecidi cessique dolori,
et victus iaceo scabrose vallis in imo.
Delia, virgineum potuit si flectere pectus
Endimion, si sepe tuas celebravimus aras
sique tibi lentos fagis suspendimus arcus,
in me flecte tuas iras, me confice telis.
Quid prodest placidum calamis superaddere carmen?
quid labor assiduus? quid saltus ire per altos?
Excepit segnis Glaucus quem vepribus altis
excivi studio leporem, captoque potitur.
Ast ego delusus plorans effundo querelas
has inter cautes et saxa ruentia ripis
exesis, quas aura velox per inane resolvit:
O veteres quercus, ylex annosa nemusque
perpetuum, voces miseri Palemonis amaras
suscipite, et morte hos agiles mollite dolores!
En clausere dii, nymphe clausere procaces
supplicibus votis aures, clausere semones.
Si qua igitur vobis pietas sub cortice duro est,
irruite, et grandi misero sub pondere mortem
ferre, precor, si dulce fuit sitientibus olim
exoptasse leves pluvias, servasse virentes
a pecorum morsu frondes, ramisque bipennes
obstasse; hec est sola meos que possit amores
et male complexos quondam dissolvere nexus.
Quid michi vita magis? Glaucus bona nostra moratur,
is tenet atque trahit. Quid vitam tristis in annos
extendis lacrimans? Negligis quid perfida tantum,
mors orata. Veni, venias precor, impia, nostros
exime quos nequeo iuvenis iam ferre furores.
Advenies tandem? Sed tu que dulcia falce,

dum tibi solus eram, signabas cortice fagi
furta, mens deflens, dum cogerer ire, recessus
amplexuque morans, summum iam munus amantis
tolle volens: facito iuvenis ne tempora perdas.
En redeunt flores, redeunt et gramina pratis;
tempora non redeunt, que dudum stulta Liquoris
in vacuum flevit moriens, ac obsita canis.
Nos morimur dum, dira, iubes, peiora futuris
linquentes, credo; flebit mea Testilis usque
vivet, et ornabit bustum lacrimosa corollis.
Tu flores titulumque necis concede dolenti,
si quondam placui, si te ferventer amavi.
Ast michi quod restat lucis te consequar, atque
dum montes silvasque coles et roscida rura,
ipse colam montes, silvas et roscida rura. –
Hec secus umbrosas ripas quâs defluit Arnus
lenis ad alpheos, prostratus mente Palemon
deflebat lacrimans: ast ocior Hesperus edos
egit ut ad septas traherem caprosque Melampus.

III.

FAUNUS

EXPLICIT PAMPINEA EGLOGA II; INCIPIT EGLOGA III, CUI
TITULUS EST

FAUNUS, COLLOCUTORES PALEMON PAMPHYLUS ET MERIS.

PALEMON.

Pamphyle, tu patrio recubas hic lentus in antro,
dum fremit omne nemus pulsum clamoribus egre
Testilis, et parvi vacuus nunc omnia pendis?

PAMPHYLUS.

Cantarus attrita nimium, puto, lapsus ab ansa
terrui hunc. I, siste sues, ne gramina campis
evellant rostris, et silvas mitte sonantes.

PALEMON.

Marcidus externo credis tibi forsā hyaco
alloquar in somnum presso? Auribus accipe voces,
si patitur torpor, patitur si grata Licisca.

PAMPHYLUS.

Pace precor nostra sedeas, ac ista sinamus;
ignaroque apri, queso, percepta, Palemon.

PALEMON.

Tempus erat placidum; pastores ludus habebat
aut somnus lenis; paste sub quercubus altis
ac patulis passim recubabant lacte petulcis
ubera prebentes natis distenta capelle.
Ast egoserta michi pulchro distinguere achanto
querebam, servanda tamen, dum fistula gratos
nostra ciet versus Mopso, cui tempora dignis
nectere concessum, lauro et vincire capillos;
ocia cum subito rupit vox improba meste
Testilis, – O! – clamans – que te vesania cepit?
Ursos quid sequeris montana per ardua, Faune?
Non te cura tui retinet? non parva tuorum
edis mixta cohors cornu ludentibus arvis
natorum? non matris amor? Dic, obsecro, nescis
qualis in hos rabies circumstrepit atra luporum
allobrogum? Credis tantis obstare periclis,
femina sum, possim paucis sociata molosis? –

PAMPHYLUS.

Semper in adversos saltus fractasque ruinas
ire cupit Faunus, monstra atque minantia mortem
querere. Quid tandem? Tenuit vox ire volentem?

PALEMON.

Hoc ego querebam veniens. Sed Meris, ut opto,
ecce venit tardus baculoque innixus adunco,

nescio quid secum meditans. Salveris, amice!
En optate venis. Quis nostris, obsecro, nuper
rumor inest silvis? Nostin que Testilis ire?

MERIS.

Quid petis? Est usquam crebras qui nesciat iras
Testilis et Fauni? Nequeunt subsistere quercus,
depereunt fesse frondes clamoribus, et tu
si cantet phylomena petis, si ruminet hyrcus.

PAMPHYLUS.

Sepius has quondam memini risisse querelas.
Sed tu, Meri decus nostrum, modo pone galerum
et baculum, mecumque sede lucemque severam
hanc fugito. Nulle veniunt de montibus umbre;
alta crepidinibus terre petiere lacerti.
Hic nemus et gelidi fontes et mollia prata,
hic hedere viridis tectum pictumque corimbis
antrum, quo magnus quondam requievit Amintas;
et pariter calamis una cantabimus omnes.

MERIS.

His ego cantabo silvis? Nemus omne cicadis,
dedecus in nostrum, milvis corvisque relictum est.

PAMPHYLUS.

Quid tandem? Corvos observent mente subulci;
nos equidem nobis Mopso Musisque canamus,
et placidum gremio servabunt sydera carmen.

PALEMON.

Cura gregis parvi, quem forsan mergere lymphis,
dum calor arva tenet, cupit, hoc nunc carmine Musis
et nobis placuisse vetat: sine, queso, revisat
delirus Cidypem tenuesque recenseat edos.

MERIS.

Est Cidytes nobis niveos que contrahat agnos
in fontem cythisumque paret, vaccisque salicta;
et surgent celse salso de gurgite pinus
ante quidem, et blande venient ad ovilia tygres,
atque leo cervas fugiet, lupus atque capellas,
quam michi non animo Musis servire. Sed ecce,
si tibi tantus amor silvarum nosse tumultum,
expediam paucis, postquam consedimus antro.
Nescio si montes unquam nemorosaque plana
nostis que gemino resident contermina ponto
ausoniis, magno quondam disiuncta Peloro.
His Argus pastor, merito cantandus ubique,
vividus erat campis. Flavos hunc mille per arva
audivi servare greges; nec plenius usquam
et soles imbresque graves frondesque salubres
et pecori fetuque novo, seu flumina, quisquam
cognovit, tantusque fuit, dum carmine valles
tangeret, ut noster, Nyse cui summa dicamus,
amphrisus pastor vix quiret tendere secum
vocibus aut calamis vel nervis. Horrida tandem
parca virum rapuit meritisque recondidit astris.
Flevere montes Argum, flevere dolentes
et satyri faunisque leves, et flevit Apollo.
Ast moriens silvas iuveni commisit Alexi,
qui cautus modicum dum armenta per arva trahebat,
in gravidam tum forte lupam rabieque tremendam
incidit impavidus nullo cum lumine lustrum
ingrediens; cuius surgens sevissima guctur
dentibus invasit, potuit neque ab inde revelli
donec et occulto spirasset tramite vita.
Hoc fertur. Plerique volunt quod silva leones
nutriat hec dirasque feras, quibus ipse severus
occurrans venans mortem suscepit Adonis.
Si nunc cuncta velim que tunc gessere propinqui
pastores narrare, dies non, lucis ab ortu
usque domum sature redeunt cum nocte capelle,
sufficeret spatium. Sed postquam Tytirus ista

cognovit de rupe cava que terminat Hystrum,
flevit et innumeros secum de vallibus altis
Danubii vocitare canes durosque bubulcos
infrendens cepit; linquensque armenta suosque
saltus infandam tendit discerpere silvam,
atque lupam captare petit flavosque leones,
ut penas tribuat meritis: nam frater Alexis
Tytirus iste fuit. Nunquid vidisse furentem
stat menti ferro nuper venabula acuto
gestantem manibus, multos et retia post hunc
portantes humeris, ira rabieque frementes,
hac olim transire via silvamque per omnem?

PALEMÓN.

Calcidicos hystrosque refers. Quid, queso, tenenti
Eridanum secus arva queunt inferre laboris?

MÉRIS.

Ecce tene. Multi per devia Tytiron istum
ex nostris, canibus sumptis telisque, sequuntur,
inter quos Faunus, quem tristis et anxia fletu
Testilis in cassum revocat, clamoribus omnem
concutiens silvam: tendit tamen ille, neglectis
fletibus atque suis. Pulvis patet, aspice colles.

PAMPHYLUS.

Semper in adversum fertur male sanus, et egre
fert Faunus requiem. Veniet, ni sibilus austri
nunc aures fallit, tempus quo Testilis ibit
Hesperii in amplexus; dabitur nec posse volenti
sistere. Sed redeat cupio melioribus astris!

PALEMÓN.

Quis queat ardores iuvenum compescere frenis?
Apta quies senibus, sedeant in limine matres.
Naritiis nullas potuit preponere laudes
quesitis peregre. Tibi si mens antra nemusque

est servare, precor, cum sim post ire paratus,
pasce greges nostros: et donec forte revertar
in silvas, nemeam Crisidem tu solus habeto.

PAMPHYLUS.

I felix, factumque putes rediturus, amice.

IV.

DORUS

EXPLICIT FAUNUS EGLOGA III; INCIPIT EGLOGA IIII, CUI
TITULUS EST

DORUS, COLLOCUTORES AUTEM DORUS MONTANUS ET
PHYTIAS.

MONTANUS.

Quo te, Dore, rapis? nemorumne per herbida capros
scrutaris seu forte boves? Consiste parumper;
nondum tecta quidem fumant, non Hesperus ardet.

DORUS.

Da veniam, Montane, precor, fugiamque iubeto.
Quod petis, hoc prohibet casus, nam cuncta pavesco.

MONTANUS.

Dives abis, si cuncta times; requiescere mecum
hic fessus poteras. Nam si non tecta ligustris
antra michi videas, est nobis ignis et umbra:
et quanquam steriles agri sint, proxima capris
pascua non desunt; est grandis copia lactis
et veteris bachi nobis et farris acervus;
nec tibi quis tuscus prestabit tutius antrum.

DORUS.

Ha! miserum rides; nescis quibus ipsa reservet
te fortuna dolis. Pastorum pascua quippe
nec bona nunc quero; magnum michi tuta latebra.

PHYTIAS.

Si potius nil, Dore, petis, quid summere differs
oblatum? Spectare potes de vertice campos
alpheos tuscosque greges alpesque remotas
et ligurum saltus, Rhodanum rubrosque galeros
metiri, ac egram mentem revocare quiete.
Montani laudanda fides. I, summe. Quid obstat?

DORUS.

Si laudas, faciam. Sperabam posse tumores
ponere quo placidus fesulanis defluit Arnus;
nam priscam tu sepe fidem cantare solebas
florigenûm, dum leta fuit fortuna, meorum.

PHYTIAS.

Sic fateor: dammas nemorum vidisse luporum
rebus in adversis animos sumpsisse, labantem
prostravit mentem, et timeo quoscunque recessus.

MONTANUS.

Sic est. Intremus. Postquam successimus antro,
tu dic, care puer, nobis, quibus anxius ultro
sic fugias; medioque cibos Galathea parabit.

DORUS.

O tibi si memorem quantis inimica fatiget
me fortuna malis, non si per pascua tygres
immanes videas fetas agitare iuencas,
in iugulumve rapi tauros, celoque maligno
omne pecus captum tristisque putrescere tabo,

sic immite feres: utinam modo fata dedissent,
immemor ipse forem! Nam, dum mecum acta revolve,
vix lacrimas cohibere queo, vix aspera verba.

MONTANUS.

Quin tu pande, precor: magnos audire labores
non sumus insoliti, grandisque invictaque cordi
mens sedet, et nulli cedit, michi crede, labori.

DORUS.

Que volsci coluere prius campanaque rura,
lucanos saltus, samnitum pascua, rupes
et montes brutios calabrümque aspreta levesque
iam Dauni campos, peligno et flumina grata
olim Argus tenuit; princeps his omnibus unus
Argus pastor erat, cui fas complectere cuncta
viribus ac oculis, calamis et flectere quercus.
Hic abiit celoque senex se condidit alto,
defletus modicum. Verum presagia vatum
predixere quidem: – Lacrimas quas demitis Argo,
inferias poscet. – Post hunc miserandus Alexis,
qui gregibus nimium durus silvisque molestus
imperitans, abiit crudeli funere pulsus.
Munere post Phytie pulchra est michi iuncta Liquoris,
et sub me septas Argi tenuere nepotes,
quas inter clarosque lacus pecorosaque tempe
calcidici veteres silvam posuere coloni
a Cumis, qua nulla prior dum floruit; in qua
dum nos iurgantes pueros agitaret Erinis,
ecce celer quondam patriis Poliphemus ab arvis
progenitus nostris et nostro sanguine, ripis
altus in extremis Hystri, puto, lacte ferino,
quo iaculo incertum, certo mutilatus ab ictu
parte sui, iusta rabie succensus et ira,
irruit ut torrens qui hybernis imbribus auctus
monte cadit celso et rumoribus omnia complens
hec arbusta rapit, quatit hec, ruit atque superbus
in rupes et saxa trahens ingentia volvit.

Nec sevo lacerasse prius sub vindice sontes,
nec post innocui Paphi fedasse cruore
sydereos vultus, truncum et iecisse cadaver,
aut vinclis gratos nymphis onerasse puellos,
immitis potuere gravem minuisse furorem.
Exuit infaustos unguis truculentior angue
frendens, et pomis foliis et cortice nudat
fructeta, et vitreos perturbans sanguine fontes,
dentibus infringens ramos pictasque volucres
murmure disperdens claustrisque repagula frangens;
omne pecus mungit, decerpit, vellera tondet,
absorbet natos, miseras eviscerat agnas:
si peiora nequit, rescindit cornua tauris.
Vix Cereri sacras quercus, vix antra Lyceo
intacta est passus; satyros nymphasque vetustas
et faunos lucis pepulit. Sic astra ferebant!

MONTANUS.

Sic magnis prisci finem dare tristia rebus
iurgia cantabant nobis quandoque bubulci.

PHYTIAS.

Quid lacrimis, Montane, mades? ubi pectus herile?

MONTANUS.

O Phytia, fateor, quisnam sibi ponere leges
sic potuit prout ipse facis? Sum carneus, hercle!
Hec hodie, dum falce Lycas virgulta secaret,
intento gregibus Coridon narrabat Aminte;
etsi nulla fides illis, sum flere coactus:
quid veris faciam? Dorus sed cepta sequatur,
et me linque meis lacrimis: satiabitur istis,
heu! pietas et certa fides quibus angor amicus.

DORUS.

Dum ruit omne decus nemorum, tunc ordine nullo
pastores pariterque greges armentaue passim

diffugiunt timidique ruunt; loca namque ministrat
ipse pavor: petit hic colles, petit ille cavernas
lustraque silvarum. Plures se iungere monstro
sunt ausi, et prestare fidem; quibus ipsa deûm vis,
si qua est, ut fertur, statuet pro munere munus.
Obscenas sevi pregnans vix squalida Nays
evasit tremebunda manus, onerata gemella
prole, per umbrosam noctem magalia tentans
passibus incertis. Lacrime non sponte tepentes
quas tu Montani, Phytia, sic ante monebas,
adveniunt; nec plura quidem iam dicere possum.

MONTANUS.

Nec mirum: sed dura animum, mi Dore, precamur,
nec taceas reliquum. Iuvit narrasse labores.

PHYTIAS.

Quis neget optatum iuveni? Mos nempe gerendus
Montano; dic, Dore, precor; nunc cura peculi
nulla tibi, trahimusque moras in vertice tuto.

MONTANUS.

Quid Paphus, queso, cui centum brachia, centum
fama refert oculos, cui tanta licentia fandi
in superos hominesque fuit? Non cuspidem lata
occurrit monstro? Quid tunc furibundus Asylas?
quid pecudum custos Phorbas? quid Damon amicus?
quid tu? quid Phytias? quid Pamphylus atque Molorcus?
ac alii tecum tangentem alta boatu
sydera, iactantes vario sermone palestras
atque pedum cursus, cestus et fortia facta?

DORUS.

Iam satis ostensum. Phytias in litore solus
invictus mansit, qui nunc peregrina per arva
me profugum sequitur. Stabat mens currere contra
ingens, et lectas pharetra de more sagittas

abstuleram, nervusque levem iam flexerat arcum;
sed tenuit non sana fides numerusque meorum
tunc nullus, Phytiasque boans: – Quo tendere frustra,
stulte puer, tentas? Nequicquam flectere fata
nitimur. Hoc celo placuit; sic Iuppiter equus
viderat, et pensis dederat sua iura futuris. –
Hinc natale solum silvas armenta domosque
liquimus, ac tenui lembo diffugimus ambo
infandam monstri rabiem; nec defuit usquam
dux fidus, placideque tulit quoscunque labores.
Nos turbo fluctusque maris Thelamonis ad oras
impulit, inde tuos errantes venimus agros.

MONTANUS.

Ut vestros doleo casus, sit silva perennis
hec nobis, parvumque pecus. Quod si tibi cure,
summito: tu ducas. Sed, si michi nuntia veri
ylice ab excelsa cornix fuit, ecce parantur
multa tibi graviora satis, reditusque propinquus.
Spes te sepe trahet sterilis; quicquid modo perdis,
vinces cunctando: sed non tibi delphyca laurus
sertum leta dabit, donec tu manibus unum
falce caput tribues pro cunctis. Nos quoque, diras
si tibi, Dore, placet faciles transire querelas,
mittamus, Bachoque sacrum celebremus honorem.
En Galathea vocat: redeunt cum matribus agni,
et nox cerulea iam terras denigrat umbra.

V.

SILVA CADENS

EXPLICIT DORUS EGLOGA IIII; INCIPIT EGLOGA V, CUI TITULUS
EST

SILVA CADENS, COLLOCUTORES AUTEM CALIOPUS ET
PAMPHYLUS.

CALIOPUS.

Pamphyle, tu placidos tecum meditaris amores
Calcidie, viridi recubans in gramine solus;
ipsa dolens deflet miseras quas nescio silvas.

PAMPHYLUS.

Unde, precor, nosti? Sis mecum: Phebus in altum
tollit equos; prosunt umbre, michi crede, capellis.

CALIOPUS.

Sicilidum saltus et florida rura Pelori
forte pererrabam; vox venit tristis ad aures.
Attonitus tum firmo gradum, prospecto frequenter
si videam flentem. Video. Quid lilia falce
secta loquar, floresque malo iam sole reflexos?
Cespitem sic nudo lacrimis oppleta iacebat
illa suis, questusque graves ex ore trahebat.

PAMPHYLUS.

Heu michi! quid vivo? Iam tacte fulmine pinus,
et pecudes prostrasse canes, noctisque per umbram
ex septis ululare lupos audisse, nefandum
prodigium dederant. Sed dic, quas, obsecro, voces
illa dabat deflens? Tua presto stat tibi merces.

CALIOPUS.

Quas ego concepi, referam. Tu, dulcis Aminta,
nunc oculos gregibus prestes servesque, precamur,
ne si damna satis faciant fortasse capelle,
hirsutus Corilas, Bavio mittente, lacesset
hyrcos interea morsu vel terreat agnos.

PAMPHYLUS.

Ne dubites, saxis sistet baculoque iuvabit.

CALIOPUS.

Illa diu postquam faunos nymphasque vocavit
in cassum, pectusque manu pulsavit et ora,
vocibus assiduis syrene in litore fractis
Parthenopes residens, misere singultibus inquit:
– Non fuit ausonicis campis, me iudice, silva hac
letior aut maior, nulla atque capacior evi.
Hec fagis celum tangebatur et ylice multa,
quercubus insignis, viridi spectandaque lauro
ac cedro crebra, funesta et pulchra cupressu.
Non adeo quondam formosa Libistridos ursis
horrida, cui cessit magnorum Ercinia nutrix
silvestrumque boum gelido sub cardine celi,
Ydaque iudicio Paridis memoranda puellis,
bebritiumve nemus cessit, cessitque erimantum.
Floribus hec ramos et prata virentia semper
pingebatur croceis roseisque et mille colorum,
colchida dum primum siccaret vellera Phebus.
Quid referam claros leni per gramina cursu
serpentes rivos fontesque lacusque recentes
antraque perpetuis non arte recondita tophis?
Hac picte nidos cuncte fecere volucres;
psytacus exustis usque huc accessit ab arvis,
captus amore soli, sic et pulcherrima fenix.
Nec fuit Ytalie que ferret silva leones
hanc preter: mites tulit hec iraque verendos,
ut taceam lepores, cervos et dente minaces
apros et capreas et grandes viribus ursos.
Hec niveas habuit pecudes, quibus inclita tantum
vellera prestabant reliquis, quantum aurea poma
glandibus aut sorbis. Referat quis grandia quantum
dudum armenta boum pavitque et texerit umbra,
quantum lactis eis fuerit, que copia prolis,
pascua dum magnus servabat Tytirus olim?
Heu michi! cognovit Ciclops. Ast Tytirus ille est
qui primus pecori leges nemorique salubres
carmine cantavit, quarum nec clarior usquam
copia docta fuit legum nec prisca tulere

secula maiores, auro dum floruit etas
sanguine, si veri quicquam primeva vetustas
insculptum liquit fagis vel robore duro.
Me miseram! memini letis quibus ipsa choreis
saltantes vidi satyros facilesque napeas
floribus ornatas et sertis fronde revinctis
esculea, et gratos silvis expromere versus
nunc stipulis auctos, fidibus nunc arte canoris.
Sed quid tot refero? Complectar ut omnia paucis,
quantum cana salix alno quantumque mirice
quercubus et celsis cedunt, vepreta cupressis,
huic omnis tantum cedebat silva nemusque.
Pro superûm virtus! quantum hec modo tempora distant
a priscis, quantumve malis dat Iuppiter astris
arbitrii! Fortuna quidem, quos ante fovebat
leta nimis, pavidos secum revoluta fatigat.
Plangite, silvani veteres, heu! plangite mecum.
Delapse quercus, grandes cecidere cupressus,
esculus exarsit summissis undique flammis,
pinus nulla sedet, virides albescere lauros,
heu! video, et bicolor passim iacet undique mirtus;
aret et omne solum pallens, arbustaque nuda
frondibus in nichilum tendunt; abiere volucres
antraque pastorum video deiecta, recessus
incultos, muscoque putri pallescere fontes
et nitidos rivos turpi sordescere limo,
ac circum ripas calamos crevisse palustres.
Quod meritum? quod triste nefas? quod crimen avitum
vel fortasse tuum potuit tot superis iras
iniecisse tua cum clade? Miserrima quis tam,
quis tam dira deus permisit lapsa? quis orco
eduxit pestes in te? quis, queso, labores
excudisse tuos potuit tristesque ruinas?
O ruber ortorum custos, cui pulcher achantus
aggere surgebat viridi canumque ligustrum,
et quem puniceo quondam cum flore roseta
et molles viole stabant et lilia circum
ybleusque thymus, nigra et vaccinia tecum
crescere sunt solita, an cernis quam creverit uncus

carduus, et vacuus surgat paliurus in ortis,
ulvaque vel saturis onagris suspecta cicuta?
Ha! faunûm pietas, fertis, dryadesve sorores,
quîs stipula totiens frondes virgultaque movi,
hoc spectare nefas? Video sine vitibus ulmos;
vix hedere vivunt. Solitos flavescere campos
en vacuis plenos prospecto horrescere avenis;
piscosique lacus, pontus fluviique quiescunt;
cortex nullus inest, resonant nec litora tonsis,
et passim video sparsas, heu! vasta per arva
infectas tabo pecudes morbisque capellas,
pastoresque graves per sordida lustra ferarum
dispersos, turpique fuga nemus omne relictum est.
Alceustus trepidans abiit, tremebunda Liquoris
in dubium liquit silvas evecta per altum.
Omne decus periit, luctusque laborque supersunt.
Plangite, silvani veteres, heu! plangite mecum.
Silva decus nostrum periit, pereamus et ipsi. –
Hec ubi dicta dedit, manibus lacerasse capillos
implicitos vidi; tandem quasi victa resedit.

PAMPHYLUS.

Heu miser, heu! video que sit sibi causa doloris:
indignum facinus lacrimis revocare putabat
previsum dudum superis, et pensa sororum.
Errat stulta nimis: celo parere necesse est.
Sed tu, dum fleret, nullis solatia verbis
perdita tentasti placidis reparare querentis?

CALIOPUS.

Non equidem, ne forte malus Poliphemus adesset
indignans: celeri sed te per pascua passu
quesivi. Tu verba dabis, tu nubila purga.

PAMPHYLUS.

Quid tibi mercedis statuam? que dona labori?
De grege nil possum; calamos accepit Opheltes.

Sunt michi crescentes catuli, quos seva Licisca
lacte domi nutrit; summas quem duxeris ipse.

CALIOPUS.

Dum grandes faciam. Sed tu modo quere gementem
dilectamque tibi; pecudes mulsurus abibo.

VI.

ALCESTUS

**EXPLICIT SILVA CADENS EGLOGA V; INCIPIT EGLOGA VI, CUI
TITULUS**

**EST ALCESTUS, COLLOCUTORES AUTEM AMINTAS ET
MELIBEUS.**

AMINTAS.

Pastores transisse nives et frigora leti
sub divo veteres stipula modulantur amores;
esculeas hedera nectunt de more corollas,
crateras Bromio statuunt et vina salutant
cantibus, et multo protendunt carmine sacrum.
Tu, Melibee, quidem plangoribus omnia solus
confundis. Que tanta tibi nunc causa doloris?

MELIBEUS.

Silva vetus cecidit, lapsa est, cui prefuit Argus;
custodes abiere gregum, periere sequaces.
Nostris an vivat nobis Alceustus in oris
incertum, et clausas disiecit belua septas.

AMINTAS.

Parcendum lacrimis, nam trux Poliphemus abivit.
Alceustus rediit nobis, rediere vagantes
pastores oviumque greges, rediere priores,
letitiaque virent silve vallesque resultant;

omnis ager pubet, redeunt sua sydera pratis,
frondes arbustis, edis quoque cornua surgunt,
cornupetant campis lunata fronte iuveni,
Massicus et Gaurus florent, pulcherque Vesevus
innovat arbustis vites, stauratque Falernus
ulmis iam colles, stringit Vulturnus et undas:
surge ideo, letumque diem psallentibus auge.

MELIBEUS.

Lenta fides magnis semper prestatur, Aminta,
nec facile annosum falsis risisse subulcum est.
Pan deus a silvis oculos avertit et omne
sevit in Alcestum dira vertigine celum.
Quis daret, heu! celeres pennas? quis, queso, volatum?
quisve iras superûm posset placare repente?
I, letis te dede, precor, sertisque corona,
meque meis lacrimis sinito miserisque querelis.

AMINTAS.

Si Corinna meo sedeat, Melibee, sub antro,
vera loquor: vidi Cyrceum vertice flammis
fulgentem in reditu; sic et Garganus et ingens
Appenninus heri fumabant culmine summo
letitia, et, multis quod forsane credere durum,
Ethna quidem plausu fumos convertit in ignes.
Et si nulla fides dictis, hunc suspice collem
quam vireat, squalentem olim pallore. Quid ultra?
His oculis, iuro, calcantem litora vidi
euvoica et matrem amplexu pulchrasque sorores
suscepisse pio, letis ac oscula dantem.

MELIBEUS.

Quid verbis opus est multis, mi dulcis Aminta?
Floribus ut Titan nocturno frigore lapsis,
dictannus capreis pecorique favonius egro,
utque salus arvis estu sitientibus imber,
sic cordi tua dicta meo. Te, summe, precamur,

Phebe pater, te, leta Pales; da cepta secudent.
Non silvis unquam, nunquam pastoribus usquam
illuxit tam grata dies. Tu cespite vivo
erige propter aquas nobis altaria, Phorba,
et lauro et sertis hedere mirtoque corona;
inde et ydumeas fer palmas, postque bidentes
in sacrum niveas deduc ac omnia serva.
Tu mestas pecudes herbis et fonte, Lycophron,
et calamis refove: nosti quam turpis Orion
leserit has dudum, lacrimis dum tempora flerem.
Nosque diem celebrem cantu deducere, Aminta,
et delubra deûm festis ambire choreis,
credo, decet: viridis foliis ornatus olive,
tu primus sacrum gracili perflabis avena;
ast ego, populea redimitus fronde, secundus
carmina cantabo. Stipulis et carmine docti
ambo sumus, nobis nemo nunc prevalet agris
in siculis, ni forte gravis certaret Yollas:
hic alios superat quantum vepreta cupressi.

AMINTAS.

Ergo alacres dignum calamis et carmine festum
cantemus; tu primus eris, tu carmine maior.
Esculeo dudum descriptos cortice rastro
Phyllidis incipies, vel quos mage duxeris, ignes,
seu magis Alcesti laudes: non dignior ullus;
seu magnos Phytias quos pertulit ante labores,
qui meruit versus qua Stilbon flabat avena.

MELIBEUS.

Phyllis in agresti se iactet cespite ludens;
expectet Phytias, cui credo magna paratur
posteritas, si vera sonat deus ethere levo;
nos tamen Alcesto dignas per secula voces,
ut dabitur, cantare decet: cantabimus ambo;
Libetrides nostrum tollant ad sydera carmen.

AMINTAS.

Ecce, puer, placida pariter residemus in umbra,
et superis gratos mittunt altaria fumos;
ruminat omne pecus, pueri campique quiescunt.
Quid trahis in longum conceptos iam tibi versus?

MELIBEUS.

Alcestum postquam silvis abstraxit amatis
fatorum predura lues, flevere dolentes
Parthenopes nymphae, nec vidit Daunia sulcos,
vitibus obstupuit Bacchus, periit iuventa,
Vulturnusque senex ingentia saxa revolvens
excessit ripas, luteus demissus ab urna;
montibus obiectum nebulis fumoque cacumen
vidimus, et valles ululatu flere dolenti;
tunc, quos clara dedit tellus, rugire leones
non ausos, laqueosque graves sentire coactos
venantum primo, lyncis quoque lumen ademptum.
Ha! quantum potuit de te fortuna, quibusque
casibus in dubios te traxit seva meatus!
Ast ego, Phebe decus celi, posuisse labori
Alcesti finem et patriis post reddere silvis
dignatus, meritos nymphae tibi semper honores
carmine perpetuo resonent precor, atque bubulci.

AMINTAS.

Non thymus est apibus, non agnis lenis ybiscus,
non cythisus capris, quantum tua carmina nobis.
Nunc ego restituam silvis silvisque tenebo.
Plaudite iam colles, et vos iam plaudite, montes:
redditus est nostris Alceste, redditus antris.
Litora iam plausu surgant et flumina certent
nunc plausu complere polos. Hic spernere terras
occiduas, solisque vias celumque serenum
cernere et obliquos Phebes mirarier orbis
cepit, et Astream silvis revocavit abactam:
hic tauris carru iunget cervisque leones

armentisque lupos, serpentum sibila sulcis
auferet et meritos Musis concedet honores.
Plaudite iam colles, et vos iam plaudite, montes:
redditus est nostris Alceustus, redditus antris.
Dum mare fluctivagos pisces tellusque tenebit
quadrupedes, aer volucres et sydera Olympus,
Alceustus silvis pastoribus atque puellis
sit lumen semperque decus, nec limina Ditis
conspiciat; moriens, superis sit Delphycus alter.
Plaudite iam colles, et vos iam plaudite, montes:
redditus est nostris Alceustus, redditus antris.
Nos agnam mactare decet, nos cernat ovantes
Alceustus, taurumque sibi, dum tempora victor
umbrabit lauro: veniat lux illa, precamur,
et suris vinctis saltabimus inde coturno,
elicietque sonos stipulis tyrenus Asylas:
astabunt coram Damon Phytiasque canentes.
Plaudite iam colles, et vos iam plaudite, montes:
redditus est nostris Alceustus, redditus antris.
Vix, Alceste decus nostrum, vix credere fame
post nos ruricole poterunt, sed cortice duro
posteritas tua facta leget; te populus ingens,
te corilus sculptum, servabit te quoque fagus,
dum fluet Eridanus, dum montes vallibus umbras
prestabunt, dum grata salix, dum gratus ybiscus
nascetur capris. Crescent ea nomina quantum
ipsa quidem fagus crescet. Mirabitur Arnus
atque colet, gratis linquens tua facta futuris,
Plaudite iam colles et vos iam plaudite, montes:
redditus est nostris Alceustus, redditus antris.

MELIBEUS.

Munera quis statuet pro tanto carmine digna?
Dulce viris quantum rusco prefertur amomum
atque rubis mirtus, laurus vel dignior alga,
tantum ego tu superes dicam cantando Menalcam,
et calamis. O! quantus eris, si prestat Yollas
te stipula perflare sua! Tunc saxa movebis.

Est michi conspicuum insignis quod condidit olim
Ylas spartanus, quamvis duo vasa fuissent,
dum placido nobis victus concessit amore.
Horum aliud nuper rapuit gratissima Phyllis;
tu reliquum, quanquam tanto sit munus agreste,
suscipe, sed noscas nulli tetigisse labellum.

AMINTAS.

Sat video te cogat amor, dum munera tanti
concedis puero: non parva teneret Yollas.
Tu ne sperne, precor, baculum quem cyprius olim,
dum iuvenis frigas agitaret arundine dammas,
concessit Lycidas sumptum de rupe Camandri,
nodis insignem, nec non et cuspide fulva.
Sed sta, care, precor, modicumque adverte: quid, oro,
personuit silvis echo? Non, oro, latratus
concipis ipse canum? grandis non ille Melampus?
non gregis, heu! custos latrat? non illa Licisca?
Est equidem, nosco: timeo ne sevis ovili
nunc lupus insultet, seu belua senior; ibo
ut videam, et manibus tollam ne ledat hiulcus.
Tu venias queso, si te fortasse ciebo.

VII.

IURGIUM

EXPLICIT ALCESTUS EGLOGA VI; INCIPIT EGLOGA VII, CUI
TITULUS

EST IURGIUM, COLLOCUTORES AUTEM DAPHNIS ET FLORIDA.

DAPHNIS.

Florida, quid stertens commissum linquis ovile?
Non satius fuerat dixisses: – Servet amicus
hoc saltem Daphnis – recubas dum victa lyeo?

FLORIDA.

Tu servare gregem nosti, fur pessime Daphni,
cum veteres flectas fagos immersus hyaco?

DAPHNIS.

Non ego quod vidi nuper, dum septa Phaselis
crinibus exires sparsis et veste soluta,
clam dicam: te tristis amet sine mente Lupiscus?

FLORIDA.

Vir gregis impulsus rabie michi fugerat illuc.
An tibi liquissem, quem sevo vulnere capros,
alpei in medio nemoris, fetasque capellas
carpentem vidi? Quanquam plangore Phaselis
posceret in vacuum, tu per dumeta trahebas
infestus curva preaptas falce bidentes.

DAPHNIS.

Nonne ego quo libuit poteram deducere nostras?

FLORIDA.

Portasti tecum, credo. Quid, pessime, "nostras"?
Circius aut misit, seu forte Ercinia mater?
Quid fuit alpeis tecum? Vetus extat origo
his quidem ab Ellaida, tibi tristis et aspera patrem
barbaries inculta dedit. Quid, pessime, "nostras"?

DAPHNIS.

Quid Galathea, precor, faciet, cum talia Lusca
audet, et infando deturpat gucture Daphnim?
Belua, me nemorum nuper pecorisque magistrum
silvicole fecere senes, omnisque potestas
arbitrio commissa meo est. Quos Yndus inundat,
quosve Pyreneus collis seu celifer Athlas
quosque tenet Rhodopes silvis aut abluit Hebrus,

quosve niger garamas ferventibus urget harenis
arceo pastores; et tu, male sana, superbis!

FLORIDA.

Et quos iam celo dederat decepta vetustas,
merserat aut orco, pariter dixisse decebat,
cum tibi sit parvus nemorum vix angulus unus,
iure cui possis fragiles iniungere leges.
Yndos Mosa secat, getulos abluit Albis,
atque tuas, Tybris, Rhenus nunc sulcat harenas!
I, decus arthoum, theutonos lude bilingues;
nos titulos vacuos et lentos novimus arcus.

DAPHNIS.

Quid "titulos"? Non, orba, vides quibus ipse molosis
progrediar septus? Lauros Galathea reservat;
ornet et ut pexos nobis aliquando capillos,
flectereserta manu cepit. Tunc anxia dices:
"Nos titulos vacuos et lentos novimus arcus"!

FLORIDA.

O miserum! tibi sertacomis Galathea virentis
imponet lauri? Tedas extinguere flammam
tunc dicam, referetque diem tunc Hesperus et sol
inducet veniens umbras. Qui primus honores
hos tulit in silvis, poterit deposcere taxos
et lauri tristes porcis exponere frondes,
si te gestantem videat. Michi numina prestant
ante diem moriar, latiam quam cernere danem
sauromate possim crinesque caputque prementem.

DAPHNIS.

Quid tantum, delira, tumes? quod iussit Apollo
tu renuis? Melius fuerat componere lites,
et quos iam dudum nostris antiquior etas
exhibuit sertis flores, tu candida letos
prestares, ut sacra tuis Iovis ales ab alto

invigilet gregibus removens vulpesque luposque.

FLORIDA.

Hac ego te semper cognovi retia cervis
aut capreis laqueos, mediis in vallibus, arte
tendere, cum iaculo valeas nil, optime Daphni;
blandiris, cecamque putas includere claustris.
Nosceris; errasti. Nec tu, quibus inscia quondam
omne nemus septasque dedi taurosque caprosque
amplexusque mens ac oscula leta; nec illa
secula volvuntur nobis: nec vertitur ordo
qui dudum, quo grandis erat per compita Daphnis.
Absit et ut credam, de te modo sentiat, acer
qui fueras predo, tam sancte summus Apollo,
iusserit ut lauro tua cingas tempora sacra.
Sed cedam. Memini puerum dixisse Goliam
esse polos superûm, campos mortalibus esse
concessos, quos quisque sua ditione teneret.
Libera sum mulier, nullo sociata marito,
et thalamis ultro renuo iurique fugali;
sunt vires animique manent, arcusque trucesque
custodes ovium, peperit quos seva Licisca;
et moriar potius quam iactem lilia corvis.

DAPHNIS.

Libera tu mulier? Quasi non viderimus ipsi
quot mechis prostrata iaces! Carecta Phaselis,
si tu forte neges, servant vestigia sulcis.
Venales tibi, stulta, manus mercede parasti:
hos fortes arcus, iacula hos tutosque recessus
esse putas? Fex nempe virûm servique fugaces
sunt, quos dirus amor seu forsans tristis egestas
e silvis pepulit nostris. Non, hercle! sagictam
eximerem pharetra: loris virgisque fugabo.
Ast tu summe colum calathosque, et pensa puellis
impartire tuis, et pascua linque bubulcis.
Spirantes tymbre tibi sint, mea Florida, cure,
atque roseta tuis aperi et violaria pande;

collige iam flores, pueris compone corollas
et natis occide sues, convivias pone;
da spatium barbas pectant, da stringere vestes,
da laqueis ambire femur, da tempora ludis,
da vitreos fontes, quorum testantibus undis
incedant compti; radios et findere Phebi
permitte, ut possint animos assummere grandes,
dum tenues ydolo, segnes se corpore cernent;
da graciles stipulas, umbras compone recentes,
sterne leves algas, nymphas immisce procaces,
da vina et somnos et vesca papavera lentis,
pelle canes silvis, arbustis pelle cicadas:
sed tandem videas miseris quid feceris, hercle!
Nos frigijs lusit pastor, nos sprevit Osyris,
non impune diu; nec tu, si spreveris, inquam.

FLORIDA.

Sic faciam, dum grata quies, dum floridus annus,
dum virides silve stabunt celumque serenum,
invidus ut doleas. Sed quid male sanus amores
obicis indecores? Nemo, stolidissime, credit:
mos vetus est mechis matronis turpia castis
obicisse quidem; testis michi maxima quercus
sacra Iovi, quia falsa refert. Ast, inclite, quid tu?
quid "frigijs pastor"? quid dicis: "sprevit Osyris"?
"non impune", miser? Quasi iam nemus omne canopum
videris et mysios colles vallesque Camandri
cum vix agnoscas, tibi celsos elicis ignes.
Hec stolidis stipula referes aliquando napeis,
dum tu pannonos victos cantabis agrestes.
Nec taceas nuper signatum limen ab angue,
segnicieque tua pactum ex ferrugine sertum
in campis henetum. Sunt hec purganda priusquam
excidium fagis, Daphni, septisque mineris
inflatu rabie. Satius tibi vertere passus
orbis in extremum, quo tu mulieribus arces
erigis ac onagris compenis septa comatis,
vinitor et tensos resecat tibi vitibus antes.

DAPHNIS.

Me miserum! raucis veni contendere ranis.
Te natis commendo tuis. Hi pectere crines
et faciem purgare tuam vestesque novare
et mores ornare tuos laudesque levare
noverunt. Primi facient, ni fallor, ut Arnus
nuntiet alpheis quoniam tua colla superba
calce premam victor, vacuatis sanguine fibris.

FLORIDA.

Hesperidum michi poma dedit thirinthius heros,
asseruitque graves egris hec ponere somnos
freneticis. His ergo tuo postremo medebor
fervori: magnos memini pressisse furores.
Insuber atque ligus post hec tua somnia solvent.

VIII.

MIDAS

EXPLICIT IURGIUM EGLOGA VII; INCIPIT EGLOGA VIII, CUI
TITULUS

EST MIDAS, COLLOCUTORES AUTEM SUNTDAMON ET PHYTIAS.

DAMON.

Tolle pecus, Phytia: nescis quibus inscius arvis
nunc sedeas. Midas si te vel forte Lupisca
viderit! Errasti; dubium quis promptius ultro
irruat in predam seu Servet durius actam.

PHYTIAS.

Quid verbis laceras grandes, venerande, bubulcos?
quid, Damon, suades fesso? Dum iussit egestas
hunc domini servare greges, hanc pensa Minerve
ducere per noctes, potuit fortasse timeri.
Nunc illis armenta boum per gramina servat

Aufidus, et vitulos deducit ab ubere marsus.
Non hostis venio; vult Midas ipse, daturus
pascua, si qua fides, fontesque umbrasque recentes.

DAMON.

Coge pecus, dum tempus adest: ni fallor, amara
qua nolis venisse dies, michi crede, futura est,
et promissa quidem tenues dispersa per auras
in nichilum venient. Sed tu quid, stulte, putabas
hos magnos habuisse greges, ni fraude parassent?
Non hominum iusti quid possint ferre labores
novimus, et quantum septis augere peculi?

PHYTIAS.

Me miserum! deceptus, inops, per saxa, per estus,
en iterum revocandus eras, grex anxie; nusquam
comperies quo grata quies tibi prestita fetus
gramine permittat leto deponere. Damon,
Pana deum testor, non herbida prata nec amnes
exhausti natale solum patriosque recessus
Archadie ut sinerem fecere, et querere campos
pastoris nimium cupidi, trucis atque Lupische.
Sola fides fallaxque nimis spes, alta Vesevi
atque sinus Gauri virides fontesque lacusque
ut peterem, potuere. Tamen, dum tristis Orion
alta tenet noctis prohibens cantare volucres,
sta, precor, atque doce miserum quo iure Lupisca,
quo Midas rapiant armenta que maxima ducant.

DAMON.

Nympha decus nemorum placidis residebat in arvis
euboicis nuper, clara viduata mitella.
Hanc ardere quidem cepit, cum ferret ad urbem
lac pressum Midas, pecudum et de more cadentum
exuvias: cepto favit fortuna furori.
Nam gravis ere domum fervens dum forte redibat,
cespite pro viridi prostravit munere victam.

Hec huius iam capta leves e pectore curas
expulit ac animos immisit fervida grandes.
Cumque diem functus terras dimitteret Argus
et levo tandem fato cecidisset Alexis,
extemplo callens hic sese miscuit altis
pastorum rebus, dyrceaue semina passim
omnia complevit iactans; cumque impia virtus
in se discordes armasset cuspide fratres,
prosiliens avidus Midas pecudesque bovesque
occupat insidiis, et ne sibi tuta deessent
abditæ, Melalcem studio coniunxit Ameto.
Quos postquam miseros undis retraxit avitos
in campos, lauro et flavos vincire capillos
et querno fecit dextras ornare bacillo,
primum se divûm titulis immiscuit altis,
cum pridem placido vix esset cognitus Arno.

PHYTIAS.

O felix iam sorte sua! Quis plura requirat?
Imperat ex servo, merces conflavit in aurum.

DAMON.

Saxeus es, Phytia. Video, coluisse napeas
et nemorum faunos eque nymphasque puellas
thure pio credas, qui surripit undique capros;
claustraque si frangat, felicem dicis avarum.

PHYTIAS.

Imo equidem dico: nemo, nisi Iuppiter equus
iusserit, in celsos usquam conscendet honores.

DAMON.

Te Phytiam rebar: silve fecere Ligurgum,
et superûm mentem, video, cessere subulco
sulphurei colles et pascua grata Lyeo!

PHYTIAS.

Sum Phytias, Damon, Phytias sum pastor et archas,
et calamis didici pastas mulcere capellas,
non mores hominum, sacra et monimenta Ligurgi.
Tu miserum ridere potes: tibi grandis Apollo
concessit cytharam, Pomona cadentia pomis
arbuta; sic temnis summo de culmine lapsos.
Sepe vices rerum verti cantabat Amintas
iam senior! Lacrimas mecum mors equa resolvet.

DAMON.

O Phytia, consiste, precor, mentemque resumme.
Ante polos lyntres sulcabunt, nerea currus
orbita, frondoso pandum delphyna Pelorus
vertice suscipiet nantem, quam Damon amicum
contemnat Phytiam. Sed tu modo respice verum:
huius quippe fuit mos semper vertere vultus,
quodque velit validis se nolle infingere signis.
Hinc, servus, pratis viridi contactus in herba,
serpere et incautas cauda vincire capellas
atque edos morsu solitus lacerare tenellos;
sed postquam vires auxit, compressa cathella,
insurgens coram, tauro qui ludat in ervo
persimilis cornu, celsas infringere pinus,
sternere prevalidas quercus silvasque boatu
terribili complere, leves pervertere septas
cepit, et horrendus rabie leo vertere magnas
in circum bubulas ursosque arcere frementes.
Quis putet? Et Bavio subtraxit subdolus hyrcos
pregnantesque boves, et pingues carmine tauros
eduxit stabulis, rauco latrante Melampo.
Quot faunos quondam, nymphas quot lusit agrestes,
quot satyros ficto calamis per devia cantu!
Seque Mecenamem magnumque deumque vocari
gliscit, et invitas dum servat rupe Camenas,
ascreum putat esse senem silvasque movere
castalias et plectra dei sacrasque sorores.
Quis queat insanos ausus, quis dicere sevas

et nemorum pecorumque simul iuvenumque ruinas
quas dedit, et pariter secum trux inde Lupisca?
Hec siliquas porcis et gramina subtrahit agnis,
emungit miseras turpi squalore iuvenecas
ac matrum parvos subducit ab ubere natos,
terque die pecudes premit et ter vellere nudat,
si possit, tristique levem consistere lunam
carmine compellit celo, et sibi fascinat edos.
Nec vacat hec somno; virides ambire per agros
nocte etiam videas, et magnos vertice Gauri
enumerare greges. Quid multa? Hec omnia radit.
Ac ut nulla sinat silvis intacta vel agris,
arte nova pueros annosa per antra canentes
in venerem rapit illa suam, nudatque sequentes.

PHYTIAS.

Fur Midas igitur, mechus scelerumque satelles!
O facinus! Meretrix anus est et avara Lupisca!
Que nuper glandes oleasque legebat in agris,
nunc celum violat verbis et fascinat agnos.
Quid tunc Melalces? tacuit? quid dixit Ametus?

DAMON.

Assensere: Dei sic ira et crimen inultum
permisit miseri laqueo pereuntis Alexis.

PHYTIAS.

Heu! trepidans horresco solum suspectaque divis
pascua. Quid faciam? Minui post verba videntur
nempe greges; dominam noverunt prata Lupiscam.
Ast ego quid merui? Nolebam vertere vepres
in lauros, fateor, neque celsum extollere Olympum
degeneres calamis, divos cantare subulcos.
Hoc tam grande malum? Non rebar. Lusus et insons
distrahor hinc pauper: videat Pan, deprecor, equum.
E quercu veteri nuper michi garrula cornix
hos cecinit lapsus; vetuit sed dira cupido

noscere, et in dubios deduxit ab aggere campos.
Nec Coridon dudum silvis cantare solebat
sic letis, dum tantus erat sub tegmine lauri.

DAMON.

Non Coridon, miserande, tibi, non fistula nota
qua steriles, vobis blandus, cantabat amores;
sensi ego quam tenues conflaret gucture versus
et modulos stipula, laqueos dum poneret arvis.

PHYTIAS.

Quid faciam, Damon? fugiam, dic, litus ineptum?

DAMON.

Summe quod in tristi veteres cecinere bubulci.

PHYTIAS.

Malo rudes habitare casas nemorosaque tesqua,
parrasii lambant malo iam saxa Lycei
he pecudes, quam pingue solum stymphalidis agri
tot plenum curis. Mecum cantabit Amiclas
rupe sub exigua tutus, cantabit et ingens
Silvanus placida componet pace furentes,
ylice sub prisca, bilem stolidamque dyonem.

DAMON.

Nil melius: pecudes pridem dum forte lavarem,
omnis erat varia plenus vertigine gurgis;
hinc sensi monitus venturi turbinis iras,
et Mide casum pariter pecorisque ruinam:
et repetet glandes veteres oleasque Lupisca.
Sunt in secessu nobis florentia rura
et gratum nymphis antrum, quod fronde recenti
sternit amica tibi Glaucis, mellisque parabit
inde favum: venias; quas conspicias, arbitror, umbras,
ante locum teneas, protendent arbuta longas.

PHYTIAS.

Tende igitur, veniam: teneat sua prata Lupisca.

IX.

LIPIS

EXPLICIT MIDAS EGLOGA VIII; INCIPIT EGLOGA VIII, CUI
TITULUS

EST LIPIS, COLLOCUTORES AUTEM BATRACHOS ET ARCHAS.

BATRACOS.

Quis, precor, es, nostris in silvis exterus hospes?

ARCHAS.

Archas eram quondam pastorque, et nominor Archas,
incola Parthenii montis, nunc ductus in oras
has casu; video pecudes armentaque passim
pinguia, sed steriles agros et pascua nulla.

BATRACOS.

Miraris fortasse, senex, nam causa latens est.
Nunc, ni cura vetet, nostris succedito claustris
et requiem longo paulum concede labori:
et que sit tibi causa, precor, prepone viarum.

ARCHAS.

Sic ego parrasios umbris persepe viantes
suscepi fessos: prospectat gratus Apollo
in meritos. Sed prima refer que causa latens sit.

BATRACOS.

Sunt in semotis colles silveque patentes
herbis insignes et grandia pascua rivis
irrigua: has celeri contendunt undique cursu

quas habeo fetas vacce, redeuntque volentes
uberibus plenis, que post pendentia natis
prebent et tenues cogunt pinguescere lacte.

ARCHAS.

Est memoranda quidem grandis solertia vaccis.
Ast ego visurus cupiens Arnarillida veni.

BATRACOS.

Archades en nostram norunt Amarillida, queso?

ARCHAS.

Quis fuit in terris qui non Amarillida norit?

BATRACOS.

Quid secum tibi, care senex? Non cura sacrorum:
despicitis dori tracesque altaria nostra.

ARCHAS.

Circius, aiebant, veniet sumpturus honores
quos vetus athleticis dederat victoribus etas.
Hac ego deductus fama vincire capillos
pastori vidi. Post hec quis cultus agrorum,
qui mores essent, qui ritus, queve bubulcis
artes servandi pecoris lactisque premendi,
que nemorum leges, avidus cognoscere veni.

BATRACOS.

Et nobis quidam nuper referebat etruscus
ornatum arthoum sertis, sed lenta ferenti
prestita quippe fides: obstabat inertia Circi.

ARCHAS.

Sic, hera, sic factum: verum narrabat etruscus.
Circius arripuit sertum; fuit Albula testis.

BATRACOS.

Inde novos alpes emittunt vertice fumos;
hinc lupa cum geminis pressantibus ubera latrat,
et vulpes ambire domos gallosque timentes
adverto, tristesque malas ululare per umbras
audio pastores rutulos et cuncta timere.
Cinnama nunc filices pariant et balsama taxus
sudet cynnensis, tristisque cicuta sabeos,
postquam romuleis sic visum, prestet odores!

ARCHAS.

Indignans loqueris, video: tibi Circius egram
commovit bilem; nolles redimitus adesset.

BATRACOS.

Quid non indignus? Potuit fors invida mundo
crinibus arthois ytalas imponere lauros.

ARCHAS.

An possunt edos forsan saturare petulcos,
vel quid maius habent ytale quam syrmia laurus?

BATRACOS.

Non equidem nostros sentis satis, Archas, honores.
Has frondes pharetris Phebus victricibus olim
ac cytharis, lauro facta iam Dane, dicavit;
hinc veteres ytalas sacras fecere triumphis.

ARCHAS.

Que, precor, acta virum, quorum tam fulgida merces?

BATRACOS.

O! longum narrare, senex. Sed pauca reportes
Parthenii silvis volumus sacroque Lyceo.
Linternus lybicas pestes revocavit ab arvis

ausonicis, fecitque potens has fundere virus
in colles proprios, stomachis et mella falerna
immisit legesque suas servare coegit.
Rusticus arpinas sulcavit vomere montes
cyrtheos latio, grandesque olidosque per altum
hyrcos in Tyberim traxit, domuitque superbos
cymbrorum tauros et currus fregit inanes.
Hircanas tygres cursu superavit Opheltes,
armenosque equidem devictos arte leones
et curvos Syrie pressos sub fasce camelos
assyriosque greges et quos Eritrathalasson
litore servabat ratibus devexit in umbram
Tarpeii lapidis, cilicesque per alta volucres
cepit et in spolium rostrum portavit et alas.
Allobrogis heduisque bobus belgisque iuvenicis
frontibus imposuit Daphnis virtute capistros,
et solitos errare iugis et ludere flexu
pastores tanto contrivit robore fessos,
ut iuga demissa faciles cervice subirent.
Gryphes yperboreas rapientes unguibus olim
quos nobis vitulos servabat maximus Hyster,
privavit pedibus iuvenis Corigillus aduncis.
Smirneus pastor, venetusque et grandis etruscus
meonios dudum tauros ytalosque leones
et tyrios apros stipulis domuere canoris.
Quid tam multa loquar? quid frustra cuncta revolvam?
Hesperidum qui poma tulit, qui duxit hyberas
in Latium vaccas, qui vellera longa britannis
abstulit aut frixo nudavit vellere colcos,
et niveos meruere Iovis conscendere currus
et plebis plausus et tempora cingere lauro;
his Quiris veteri sancivit lege coronas.

ARCHAS.

Magna refers et laude quidem memoranda perenni.
Sed quid turbaris? Possunt meruisse nepotes
quod nequivere patres. Est magnus Circius, hercle!

BATRACOS.

Heu! michi dic, quando meruit, precor, iste nefastus
Circius, ut segnis nostros ambiret honores?
Huius avos memini venisse securibus altas
cesuros silvas latias, latioque molosis
infestos pecori; cui nunc mea nescia mater
sponte manu facili lauros concessit avitas.
Heu! quantum potuit celi vis plurima! Quondam,
dum pastor luscus confringeret omnia ferro
et nostras mactaret oves impunis et antra
byrseo victor misere consumeret igne,
non potuere duces flecti, cogente periclo,
ex gemino pastore gregis pereuntis ut alter
esset campanus, cui par labor atque suorum
exitium fuerat. Nunc unus Circius, hostis
barbarus immanis, meritis nec laude refulgens,
omnia solus habet, silvas pecudesque bovesque
ac insigne decus pastorum nobile sertum.

ARCHAS.

Erras; hoc latii quondam voluere coloni.

BATRACOS.

Confiteor; sic sepe dolor divertit inertes.
Non veterum si fusca quidem sed sacra parentum
hunc pietas miserum potuisset cernere finem,
Martius in stigas umbras se sponte dedisset
precipitem; senoni pardo nec credo dedissent
inferias patres animas cum sanguine silve,
et reor in vacuum iuveni cantasset et anser;
nec genitor genitusque parem sibi summere cladem
curassent, canibusque dari lanianda latinis
viscera. Quid repetam sanctus pulchrosque labores,
felices anime? Vitam pulchrumque cruorem
fudistis Rheno! Sibi fert Ercinia mater
insignes titulos, et per spineta nepotes
distrahit, heu! nostros; cedunt nunc sydera cymbris.

ARCHAS.

Quid veteres renovas, Batracos, nunc flendo querelas?
Dalmata pannonus graiusque et pessimus hostis
affer iamdudum iuga, que portaverat ipse,
imposuit vestris tauris, traxitque per arva.
Quid tandem? Silvis fuit hec et gloria nostris.

BATRACOS.

Quid "nostris"? Forsan vestros non novimus agros?

ARCHAS.

Crede equidem, nostis, sed non meminisse potestis
dum genus egregium campis effulsit Aminte
et cecidere trabes ex yndo culmine nigre,
et dum meoniis dixerunt iura colonis
limpidus Eurotas quondam pulcherque Aracanthus:
sed demum surrepta tuos devenit ad agros.
Nil sub sole novum: rapuistis, nunc rapit alter.
Sed tibi quid tanti, letos si summat honores
Circius aut viridi circumdet tempora lauro?

BATRACOS.

Egon erat latius pastorum maximus et quem
preferrent homines cunctis mortalibus olim.
Parte alia Daphnis post hunc pregrandis, in ipsum
insultans, turbavit agros. Hos quisque secutus
pro votis. Egonis ego, quia iustior esset,
partes intravi, quod propter credita semper
hostis eram Daphnis. Cui postquam Circius heres,
pertimeo, non forte velit renovare vetustas
iras maiorum memorans, vertatque secures
in silvas, gregibusque lupos immisceat acres.
Me miseram! que, queso, michi nunc tuta latebra?
quo fugiam? quo tristis eam? Michi terra dehiscat;
impia me coget genitrix intrare lupanar.
Me miseram! Furias educet Circius orco
inclitus hoc serto: corvi per inane volantes,

heu! rostris ventura sonant presagia veri.

ARCHAS.

Debilis esne adeo, quin possis ferre priores
insultus? Facili solvuntur membra labore
rheniculis; septas quo possis robore valla,
fac circum fossas et magnis cinge rubetis;
assint pastores sudibus, prepone molosos,
da pueris fundas ac obstrue sentibus arctos
introitus: persepe dii iuvere labores.

BATRACOS.

Imbellis michi turba manet mollisque per umbras;
aspicis ut sterili nupsit me mater agello,
cui nec litus adest nec grandis defluit amnis
nec prerupta soli patiuntur devia currus.
Hincque meum robur iuvenes transcendere montes
coguntur pedibus, gregibusque referre iumentis
pabula: si veniant, timor usquam nullus adesset.

ARCHAS.

Erige, fac, vires et firma robore mentem.
Vidi ego deflentem lacrimis Amarillida nuper,
quam tu sponte putas cupido posuisse coronam,
et nullis silvam letari floribus usquam.
Fistula non cecinit, non era sonantia; Tybris
effluxit tacitus undasque retraxit in alvum,
atque graves tacuere senes, tacuere palestres
et tacuere nurus pariter, clausumque Lupercal
constitit et nullis monstravit gaudia ludis.
Post, dum sedisset scanno iam Circius alto,
conspicuas serti frondes prenubilus auster
eripuit sonituque gravi devexit ad arthos.
O monstrum! Frondes dum defert ille per auras,
exarsere quidem, tenuisque per alta favilla
vix est visa viris. Tunc qui pregrandis habetur
archadibus pastor confestim dixit Aruntes:

– Hic iter in silvas faciet tibi, Rhene, propinquas,
in quibus ipse diem claudet, condetque sepulcro
quod tam grande rapit nomen putridumque cadaver;
vel si iterum veniat, quia flexit fiamma parumper
in reditum fumos, faciet memorabile nullum. –

BATRACOS.

O nostris mea sacra Pales gratissima silvis,
fac firmes omen: repetat sua lustra bicornis
belua, nec nostros infestet cuspide campos.
En tibi, quam gemini sugunt mactabitur agna,
tuque, senex Archas, cui tantum cernere cure,
sis mecum: nox atra venit; iam sydera celo
surgere, nonne vides? abiens permittit Apollo.

X.

VALLIS OPACA

EXPLICIT LIPIS EGLOGA VIII; INCIPIT EGLOGA X, CUI TITULUS
EST

VALLIS OPACA, COLLOCUTORES AUTEM SUNT LYCIDAS ET
DORILUS.

LYCIDAS.

Dorile, seu pluvias terris immittat Orion
aut Amon flores vel Cancer rure cicadas,
auferat aut frondes Chyron, te fronte recurva
semper conspicio tristem lacrimisque madentem.
Quis dolor iste tuus? Periit tibi vitis in ulmo?

DORILUS.

Iuppiter a celso prospectans cardine campos
prostravit feriens ignito fulmine fagum
his celebrem silvis: sonitu perterrita tellus
ingemuit, tremuere greges ac arbuta dumis;
pastores sese comperta fraude vicissim

in caveis clausere malis. Cui rustica cessit
libertas, turbare greges, disperdere capros
cepit. Crisifabro Iunoni sacra paranti
abstulit optatam frustra per tempora Rufam,
lascivusque mei formosam Phyllida ruris
eripuit Phytie nostro: quam magna supersunt
centauris obscena quidem, si dicere vellem!
Utque alios mittam, nostros damnavit amores
illecebris, pedicas ac antra carentia sole
imposuit, nulla mirto nec leta corimbis.
Hec tristis ploro. Sed tu fabrilia tractas,
centuculo tectus, nigra et fuligine tinctus?

LYCIDAS.

Vera igitur tulerat fusca sub valle Menalcas
adveniens. Per Pana deum, non sordida ledunt
munera Plutarci quantum mala vota furentum
quos genui calamos inter ranasque palustres!

DORILUS.

Tunc, precor, meus es Lycidas? Te nempe Podarcem
credebam. Quam leta dies! Spes lapsa resurgit;
tu celum campos fluvios armentaque nobis
restitues. Quernas superisque tibi coronas
post aras statuam! Placidam contingere dextram
mittito, quin subeas antrum. Non lacte tepenti
castaneis nucibus pomis bromioque fovebo;
omnia subtraxit Polipus: michi panis et unda,
algaque dat somnos mollis. Sic vivere divos
audivi in terris. Nec dedignere, precamur;
saltem que turbant faciem purgare tenebras
his poteris lymphis, et fessos inde cubili
hoc recreare artus; medio revocabimus ignes.

LYCIDAS.

Erras. Prisca vides, non me, vestigia nostri.
Non ego plus vester, postquam cillenius Argus

surripuit virga radios ex ethere raptos
et crinem secuit Trivie iam falce dicatum.

DORILUS.

Ha miserande puer! Periiit spes alta salutis,
incertusque mei moriar, nomenque sub umbras
auferet atra dies. Pecudes ad prata Miconis
nunc Ylas pellit, manibus nunc ubera pressat;
hic cythisum salicesque novas frondesque recentes
apparat ac agnos recreat matresque per herbas;
hic alter mersat rivis et vellera tondet;
ille suos cantat calamis invisus amores
et corilos faciles mulcet celsasque cupressus.
Me solum miserumque tenet sine crimine vinctum,
heu! Polipus, dum seva tero nunc ocia planctu.

LYCIDAS.

Castalie, dic, oro, puer, docuere sorores
te lacrimis transire diem? Quis nectere mentes
atque pios animos potuit vincire ginestis?
quis prohibet meliore tui quin parte peragres
gnosiacos saltus et menala pascua? quisve
pastores Yde videas fontesque bicornis
Parnasi et lauri dulces per culmina silvas?
Ha scelus infandum! Sic nondum vivere nosti
annosus tecum? Secum superavit Olympum
olim Argus, qui iura deûm viditque deditque;
pastores frigios orbatum lumine Mopsus
et danaos cecinit; sic Tytirus arva latina
non vidit, rutulus dum tinxit sanguine Turnus.
Has lacrimas nobis sinito, cui nulla potestas
ni damnosa manet: memor es, dum pascua solus
hec tenui, quam grandis eram? Nunc tristis egestas
arguit atque iubet miseris solatia prestem.

DORILUS.

O Lycida, fateor, dure solamina vite

de te tot merui nunquam. Sed pande, precamur,
quis tibi Plutarcus, quas valles, quosve recessus
nunc habites, Archas divos postquam abstulit ignes.

LYCIDAS.

Spelunca in medio stat Trenaros, inscia Phebo,
qua vehimur celo vetiti, cui limine primo
pervigil insultat canis ater et atria servat.
Blanditur cauda intranti morsuque fatigat
tentantes reditum, ni princeps iusserit. Inde
et lucos silvasque vides fluviosque lacusque.
Atra loci facies nebulis fumoque palustri;
perpetua sordent vallis fuligine rupes.
Semper hyemps glacialis inest, nox semper opaca;
cecus adest ignis, nemorum nec stipite vivus,
arte tamen superûm. Nec credas leta Pelori
pascua vel campos tyrios Libanive roseta,
tymbreos colles, iuga vel ridentia achanto,
Eridanique leves undas et amena colamus:
late sardonii et taxo prata, locique
omnes conspicui vepribusque et vimine torto.
Implicitite miseras reddentes flentibus umbras
insurgunt silve; ceno sanieque fluentes,
in medio maculant olidi de vertice rivi.
Non ibi sunt celeres capree cervique fugaces;
serpentum locus ille ferax pestisque nefande
telluris lybice, quorum nunc verberare caude,
nunc acri morsu, nunc nexibus angimur egre.
Syrene in scopulis vobis silvisque napee
cantantes aures mulcent ramisque volucres:
ast nobis aliter resonare per omnia valles
mugitu valido, turpes et frendere porcos
dentibus et sevos rabie rugire leones
audires, tristesque sonos ut reddat et echo.

DORILUS.

Quid dicis, Lycida? Potuit natura vel alter
visceribus terre tam diram condere sedem?

LYCIDAS.

Quidni? Cuncta potest qui silvas fecit et astra.
Sed paulum consiste, precor; peiora sequuntur.
Plutarcus scopulo residet, Fusca atque marita,
frondibus umbrati nigris et vellere pullo.
Stant squalens circum scabies morbique caduci
omnes et pecoris pestis certissima frigus
et sicce febres ac horrida mortis ymago.
Has inter colubris hyrtus squamisque cruentis
trux pastor miseros leviat nec pectine pastos,
nec calamis mulcet, sed cornu territat umbras
atque greges surgens scopulo, et clamore sonoro
irritat furias, vepretaque mandat amena
lustrari taurosque iterum per inania verti.
Quot gemitus vox ista levet, tibi sydera pendent
si numeres, seu fulva sali monstrabit harena.
Concutit inde polos et sevo murmure replet
Iuppiter iratus silvis ac fulmina vibrat;
quassateque ruunt nubes, et grandine multa
frangitur omne nemus, nodosaque robora rumpit
ventorum vis magna furens. Quid multa? Dolentes,
heu! quot tunc pavidos inter spineta videres
currere et oppositas sentes contundere dorso,
precipitesque duri celsis ex rupibus ultro!
Ast postquam Dyomedis equas, Gerionis et acres
iussit inire canes, omnis per devia turba
convenit, ac ydris agimur; tristesque ministri
componunt turmas avidi penasque minantur.
Nec pecudes credas: tauros hic arguit atros
et summa de rupe truces impellit ad ima;
convocat hic torvos angues, et fuste preusto
in glaciem cogit squamosaque tergora frangit;
isque lupos igni de vertice culminis alti
deicit. O! quotiens hos inter lapsus et ipse!

DORILUS.

Siste, precor, Lycida. Quid? tu devolveris, oro,
immixtusque lupis e summo montis in ignes?

Quid sceleris? que dura trucem sententia movit?

LYCIDAS.

Heu michi! iamdudum pecudes rapuisse Miconis
et, scelus infaustum! pueros traxisse per umbras
in vetitam venerem, melior dum vita maneret,
has sedes tribuere michi sub vindice fusto.

DORILUS.

Alcidem memini monstrum traxisse trifauce
cecropiumque ducem ex imo iam vallis opace;
vis rogitem, si forte queam quandoque movere,
Pana pium retrahat te nostras mitis in auras?

LYCIDAS.

Dorile, ne facias; nequicquam tangere Olympum
iam precibus posses aut irrevocabile fatum.
Actum est de me deque illis quos iustus in orcum
Archesilas misit quondam. Nunc desine; quorsum
contendo veniam, et reliquos tibi carmine signem.
Setigeros trahit ille sues fortisque frementes
illidit scopulis et membra trementia quassat;
summo alius studio ducit de monte molosos,
tabo et marcentes cogit gustare paludes;
immanes ursos ex lustris pellit ad undas
is tardosque onagros, et ferro tranat adunco;
fascinat hic lynces, demum per devia vertens
atque fame longa miseras hinc inde molestat.
Nequicquam tibi cuncta velim mala pandere versu:
vivimus inviti mortem per aprica cientes.
Nunc memor esto tui; fugientia sydera Phebum
adventare monent, michi nec fas cernere. Tandem
tunc Polipus, quercum dum scandet forte palumbas
perquirens, michi crede, ruet, nostrosque tumultus
adveniens auget, sic ducunt fila sorores,
teque tuis linquet campis: sic vincula solves.

DORILUS.

Numen honoratum silvis, Pan, te precor, assis,
et veniat lux illa michi: tibi pinguior agnus
ex grege quippe tuas ultro ferietur ad aras,
quas statuum, ludosque traham tibi carmine sacros.

XI.

PANTHEON

EXPLICIT VALLIS OPACA EGLOGA X; INCIPIT EGLOGA XI, CUI
TITULUS

PANTHEON, IN QUA LOQUITUR AUCTOR, INTERLOQUUNTUR
AUTEM

MIRTILIS ET GLAUCUS.

AUCTOR.

Est tibi Phebus amor, Clio, quem lata per arva
insequeris, noctesque fugis fuscisque recessus;
Phebus amat lauros, quas inter sepe labores
deposuit sacros: nec te sedisse parumper
has subter virides, fervent nunc arva, pudebit.
Decantanda michi veniunt tua carmina Mopso;
sis fau-trix, mecumque chelim tu tange Arethuse:
Mopsus enim pellet nebulas a carmine flabris.
Rupis in absconso, Berecinthia, montis agrestem
en tibi texebat septam sociatus Aminta
Glaucus, et ardentes lenibant murmure curas.
Ecce secus Tybrim fulvos per prata iuencos
ac olidas virga cogebat pulchra capellas
Mirtilis, et Glaucum placida sic voce precatur:

MIRTILIS.

– Glauce pater, si lenta salix tibi vimina prestet
usque opus inceptum peragas, si semper Amintas
subsidi-um prestans his tecum vivat in antris,

sis lenis nostrisque fave, mi candide, votis:
suscipe quos cernis tauros, has tolle capellas;
cornibus insignis frons illis, spargere harenam
spectabis pedibus, lactisque has esse feraces;
da fontes cantuque fove, da pascua cunctis.

GLAUCUS.

O nimium dilecta michi, iam, Mirtilis, ecce
non cythisum salicesve vides, non aspera dumis
sunt spineta meis; humiles ex vallibus agnis
herbas porto senex paucis. Nam spernimur altis
in silvis Rhodopes; me spernunt archades omnes.
Preterea, Cacus si viderit, omnia passim
distrahet in iugulum, dum tristes impleat iras.

MIRTILIS.

Heu! satis hinc video: refugis, mi Glauce, quod optem,
immemor Alcidis nostri, qui carneus olim,
cortice dum parvo vectus torpentia circum
litora Iordanis spectares nunquid ad hamum
venisset piscis studio detentus inani,
te traxit gregibusque suis prefecit amatis.
An tibi quos gessit soli gessisse labores,
stulte, putas? Cunctis voluit prodesse creatis.
Tolle igitur: novi quantum tibi prata favoris
iam servent; hec leta magis quam dudum Aracanthum
viderit Amphyon seu natus Apolline colles
Ysmari et Amphrisum Phebus vel thessala pastor,
prospicies pecori. Nec desunt munera cantu.
Stat bicolor mirtus qua tu sub rupe sonantis
Tarpeie michi vinctus eris, nostrosque per omne
tempus in amplexus venies. Quid carmina servas?
Dic, age; iam patulas aures armenta revolvunt;
et tu, magne comes, stipulis fac dicta secundes,
ut sonet omnis ager: tibi sit mea laurea munus.

GLAUCUS.

Mirtilis, en vincor; dabimus tibi carmina. Aminta,
expedias calamos: surgant ad sydera versus. –

AUCTOR.

Inde pium summa reserans dulcedine pectus,
sic cantare Iovem cepit genitumque sacrumque
flamen, ut ethereo resonarent carmine valles.
Hinc quibus una tribus deitas connexa moretur
legibus explicuit, silvis plaudentibus; inde
quis terras undasque maris celumque serenum,
nocturnos ignes dederit superosque priores
et Phebi radios, Veneris Trivieque reflexus;
fluminibus valles qua lege et litora ponto,
qua flores pratis et densis arbuta lucis
sint concessa prius; quo post hec ordine campis,
montibus ac celsis fluviisque animalia surgant
atque ferant gressus; quís se per inane volucres
viribus extollant, quís se reptilia sulco
proserpant humili, quís sulcent equora pisces;
quis mentes parcasque viris, quis semina glebis
crediderit primus, sevis quis sanguine terras
innocuo primus macularit, et inscia primus
iussit ut in silvas irent armenta gregesque;
quis primus placidas pecori componeret umbras,
quisve ferox primus ferrum molliverit igne,
quisve prior stipulis dederit discrimina vocum.
Acrius hinc culpam cecinit Lycaonis avari,
turbatumque Iovem terris, silvasque ferasque
et pecudum genus omne simul sub gurgite mersum,
et cimba tenui vectum cum semine rerum
Deucaliona pium, pariter natosque nurusque.
Hinc lapides iactos hominum reassumere formas,
atque giganteam rabiem, cui ponere Olympum
vertice pindareo parvum, vel Pelion Osse;
deiectos colles tandem vanosque superbi
balatus pecoris, colles saltusque petitos
narrabat varios pastoribus atque capellis;

Archipatris pugnas sublataque cornua tauris,
Silvanoque sacrum, quod nondum viderat etas
ulla, pium, magnos servans sub cortice sensus;
qualiter hinc etiam campos liquisset avitos,
et magni promissa Dei partumque secutum
post risum sterilis vetule, grandesque paratus
ut genitum iussu superûm mactaret ad aras.
Orbatos hyrcos merito flammisque typheas
e celo lapsas silvis vacuasque paludes,
et Cinaram bromio captum vigilasse duabus
monstrabat natis; aris tum numine raptum
inter se varios claros genuisse gemellos;
hinc siliquas quibus egra fames compressa furentis
est apri, fraudesque pie Sophronidis orbo,
agnum prepositis dum finxit pellibus hyrcum;
exilium pastosque greges munusque receptum
et reditum claudi, visos et in astra volatus,
et luctam in somnis habitam Stilbonis agrestem
et clunem tactum pariter nomenque secundum,
pastorumque dolos et sevas crimine flammis
invidie, puerumque datum memphitibus auro,
visa Pharath nexusque graves dubiosque solutos;
hincque pelusiaticis prefectum messibus Argum
pinguibus, et steriles quo restaurasset aristas
iure vel effetos Memphim traxisset amicos,
tristeque servitium superûm post fata nepotum.
Inde Foroneum quem sustulit Ysis ab amne,
nyliacas pestes et nectos gurgite capros,
errores duros, damnatas sydere harenas
ac inopes campos, nimium querulosque subulcos,
et saxo latices lapsos et ab ethere panes,
iussa Iovis dum tecta sibi, dum sacra parari
vellet, et absconsos alta sub nube recessus,
celso et ydumeo descriptas vertice leges,
illis scopulo postquam conflatus Osyris;
vulnera serpentum, serpentis et irrita visu,
et, canibus campis telis arcuque fugatis,
agros post equa concessos sorte colonis.
Pastorum veteres cantabat et inde palestras,

serta ducum, baculos, sedes et frondea tecta
cespite pre viridi, structum de marmore templum
et morbis assumpta malis armenta gregesque,
pingue solum fuso grandi persepe cruore,
aggere nudatas silvas et vellera rapta
orbatumque ducem pecoris per compita Tygris;
dispersosque greges septas complesse forenses,
orsa deum sensu complexa et somnia vatum,
sacra hominum polluta malis reducesque magistros,
ac ulmis frustra cecinit post premia fixa.

GLAUCUS.

Substitit hic paulum sumpturus pectore vires
exhaustas cantu Glaucus; post: – O ! precor, – inquit –
romulides, maiora canam; date carmina, nymphe. –

AUCTOR.

Inde satum Maia celo per nubila lapsum
cepit, et in Danis tegulas penetrasse canoras;
cumque patris iussu sacros narrasset amores,
consensu primo Danis, mirabile dictu!
virginis in gremio verbum sine semine carnem
factum cantabat, magnum super omnia! nec non
virginis infractum decus inde fuisse pudoris
virginei nascente Deo. Fides ista, precor, sit.
Hinc pedibus pulsare solum cantusque movere
vidisses satyros festasque agitare choreas,
et faunos nymphasque simul latiasque puellas
floribus et minio sertisque virentibus omnes
insignes, dextris et tangere cimbala doctis;
et dulci quodam tinnitu psallere celum
ac fulgore novo totum splendescere, et ultro
tum varios pratis circum diffundere odores
atque novis radiis flavum fervere solem
et placidam Phebem fratri coniungere currus;
rore polos humidos, et claro Iuppiter imbre
arentes quondam placide perfundere terras;
ludere capreolos, cantu dulcesque volucres

arbustis certare, ignes emittere montes,
letari valles, grandes insorgere cautes;
surgere tum dumis ramos bicoloris olive,
serpentes hederas, lauros et crescere palmas.
Quid cedros Libani, crinitas dicere pinus
litoris adriaci, quid vites usque Falerni,
quarum antes gemmas effeti fundere visi,
molliri sentes valide, iuncique palustres
extolli et salices vitree? quid cuncta repandam?
Omnia letitia gaudent et carmine certant.
Solus in absconso Plutarcus tristior antro
flet misere, stauratque domos et limina sera
firmat, ut in cassum temptet post vulnera Codrus
ingressum, sevasque iubet vigilare sorores.
Ipse tamen Glaucus, dum cerneret omnia secum
letari, faciles fundebat pectore voces;
et sese ceptis referens, cantabat odoros
pastores puero portantes thura sabeos
advenisse quidem celeri ad presepia passu,
sydere dante viam montana per ardua claro.
Huncque per exustas latum referebat harenas
virginis in gremio genitricis ad usque canopos,
et rabidum fugisse lupum, mestosque dolentum
balatus ovium cesos ob nequiter agnos;
hincque globos legum solventem voce Ligurgum
pastorum in medio puerum, gesta atque priorum.
Inde Nathan fluvio lotum monstrasse futuris
quo lavacro porcos mundaret sorde vetusta;
in bromiumque thetim versam, pulsosque carones,
compositos ignes ventos fluctusque tumentes
Asclepii iussu, manesque umbrasque sepultas
ad superos remeasse iterum firmabat; et huius
ostensum dudum quibus artibus usque dolentes
purgentur vicio pecudes, oleumque veterum
quo lapse iuvenum firmentur robore vires.
Inde Palem glandes, quas nusquam terrea quercus
gesserit in vitam, posuisse labantibus egris
in cenam pueris, et iussa extrema dedisse
Actheona pium, cecinitque hunc fraude Menalce

post epulas, lotis pedibus precibusve peractis,
obiectum canibus, quos inter pessima passum
plurima cantabat, mortique dedisse tropheum
de se, iam nimiis laceratum morsibus, ob quod
conscissos lapides tractosque in viscera fontes,
concussos motu montes lucosque revulsos,
ethere et in terris sparsas in luce tenebras,
terrata per silvas pecora atque armenta ducesque,
auditum mugire solum, veteresque parentum
surrexisse animas tumultis silvisque revisas.
Herculis hinc durum monstrabat voce laborem,
hostia dum scopulis firmata refringere Cachi
est ausus, raptosque boves excerpere furi:
necnon interea subdebat in ordine cantu,
post triduum laceros artus consurgere vivos
Ypoliti, et silvis iterum gregibusque revisum
insignem lauro et palmata veste triumphi:
mirum grande nimis, sed quid non Iuppiter ingens,
dum voluit, potuit? Post hec, ad sydera motu
ascendisse suo Phebum, clarosque relictis
infusos ignes sociis quos traxerat ante;
hosque per Arturum missos serosque britannos,
ethiopas fuscos et Gangis fulgida rura.

GLAUCUS.

– O tibi, nympa decus, quot surgere leta per agros
purpureos flores et candida lilia cernes
mixta simul croceis! quot surgere leta per agros
templa deûm, sacras laudes et munera cernes,
et quos pulchra coles campos replerier omnes
elysios et dulce solum regionis avite!
Hinc Codrus veniet, postquam resoluta iacebit
igne novo tellus, agnis seponere capros,
atque dabit rebus finem requiemque bubulcis.
Sed iam tempus adest rivos claudamus, Aminta. –

AUCTOR.

Dum cecinit Glaucus, tacuit sine murmure Tybris;

Mirtilis auratos frugum fluviique recentis
immemores tenuit tauros, quos flumine vivo,
iam Glaucō reticente, simul se mergier undis
spurciciem veterem tergentes, atque renatos
misceri sese gregibus per pascua Glauci
vidisses, plausuque novo concedere carmen.
Hesperus oceanum cantu detentus Olympo
respuit et seras concessit montibus umbras.
Ite domum, pueri, pastas revocate capellas;
ipse legam lauros: vati vos plaudite, colles.

XII.

SAPHOS

EXPLICIT PANTHEON EGLOGA XI; INCIPIT EGLOGA XII, CUI
TITULUS

EST SAPHOS, COLLOCUTORES AUTEM CALIOPES ET ARISTEUS.

CALIOPES.

Quid, puer, has inter lauros, stultissime, queris,
nunc has nunc illas carpens? Temerarie, nescis
sacrilegum violare nemus, nisi conscia Quiris,
optatas frondes merito concesserit ante?

ARISTEUS.

O scelus! ex minimis tris forsā captus odore
excerpsi. Seu nympha loci seu sis dea, nostras
excute tu quercus ac omnes collige glandes.

CALIOPES.

Cogis ut in risum veniam. Sic, obsecro, quercus
equiparas lauris? Non illas Iuppiter olim
extulit in tantum, quanquam sibi prisca dicarit
illas religio. Nescis, stolidissime, porcis
serventur glandes et laurea sarta poetis,
quos nemori fontique sacro pulchrisque Camenis

et cytharis plectrisque suis prefecit Apollo?

ARISTEUS.

Ergo sacrum Phebi nemus hoc, pulcherrima virgo?
Nescius optatum teneo. Quis denique prestat
quo visurus eam laudatam carmine Mopsi
egregiumque gregem vatum nymphasque canentes?

CALIOPE.

Quid queris, nemorisque mei quid conspicias umbras?

ARISTEUS.

Ut videam Saphon. Nostin? Da, nympa, recessus
quâs nunc lenta diem vertat ludendo per herbas.

CALIOPE.

Quid tibi cum Saphu, cum sis puer atque subulcus?

ARISTEUS.

Heu! quid? Quid iuveni credis cum virgine pulchra?
Uror et amplexus cupio, turmasque reliqui,
invisam ut videam, nec quorsum querere novi.

CALIOPE.

Tu cupis amplexus Saphu? Nunc sydera lambant
quos trahis ipse sues, volitentque per ethera vulpes,
grux trahat ac anser pariter per rura quadrigas!
Si memini, tu nuper haras mundare solebas,
et scabiem morsusque canum seu vulnera veprum
nunc manibus purgare palam, nunc gurgite turpi,
unguine nunc vario succisque potentibus atque
galbaneis fumis nigrique bituminis offa;
viribus ellebori stillaque dolentis amurce
vel potu tristes alvi depellere sordes,
ac herbis variis formare volutabra porcis:

et nunc Saphon amas? Expectet te quoque Pallas!

ARISTEUS.

Erras; Argus erat. Sed quid non Saphon amarem?
Me Galathea diu, me quondam Phyllis amavit,
et mollis lanugo genas nunc serpere cepit,
tradidit et calamos, nobis Pan doctior olim
et cantus docuit; nec plebis fece creatus:
Cyrenes genitrix est nobis, thessala nympa.
Nomen Aristeus; glandes et mella vetusti
archados accipio nemoris: te nosse putabam.

CALIOPE.

Nunc ego te teneo. Sic est, novisse decebat.
Ysmarius tu grandis eras, tu Critis es Yde!
Non ego te vidi pridem vulgare canentem
in triviis carmen, misero plaudente popello?

ARISTEUS.

Vidisti, fateor. Non omnibus omnia semper
sunt animo. Puero carmen vulgare placebat.
Illud Lemmiadi claudio concessimus; ast nunc
altior est etas, alios que monstrat amores.

CALIOPE.

Ecastor! memini, nuper dissolvere linguam
vix poterat Bathos; subito nunc culmina poscit
Parnasi, stolide captus fervore dearum,
factus Aristeus. Sed quid non fecit Olympus?

ARISTEUS.

Quid loqueris nunc ipsa tibi? Da, nympa, precamur,
virginis antra mee; crucior, me fervor adurit.

CALIOPE.

Querere credo putes Phyllim seu forte Lupiscam,
quas nemorum pomis trahitis quandoque per umbras.
Hec dea, magna quidem, paucis et cognita dudum.

ARISTEUS.

Meonius pastor potuit vidisse Tonantis
consortem natasque duas sub quercubus altis,
exuviis nudas; quid non ego cernere Saphon?

CALIOPE.

Sic illis visum. Dic, tu quo noveris illam?

ARISTEUS.

Minciadem Silvanus heri, qua Sorgia saxo
erumpit Vallis currens per devia Clause,
convenit, placidaque simul sedere sub umbra
ylicis antique. Quos postquam fronde virenti
umbrasse esculea frontes et carmine vidi
certantes ambo ferrent super ethera cantum,
accessi: et tacitus mediis vepretibus altis
delitui, porcis Gethe siliquisque relictis.
Laudibus hi Saphon, resonantibus undique saxis,
vocibus et calamis pariter, super astra ferebant.
Miratus, fateor, confestim a Phyllide mentem
diverti, sensique novos ambire furores
intentum modulis pectus; captusque repente
exquiro Saphon, cupiens quibus ipsa moretur
antra videre oculis. Quid si tu forsitan esses?
Nam gestu facieque deam verbisque fateris.

CALIOPE.

Non ausim, iuvenis, Saphon me dicere, cum sim
obsequiis iniuncta suis. Si inspexeris illam,
longe aliud dices. Verum tibi maximus instat
ante labor. Nimum celsos intratis amores

precipites, cum turpe nimis sit vertere gressus.

ARISTEUS.

Quid Saphos, si tanta tibi reverentia vultus?
Non equidem silvis Phyllis, non Delia celo
pulchrior. Ast nobis nomen, pulcherrima virgo,
pande genusque tuum, si nostras venit ad aures.

CALIOPE.

Caliopes vocitor, magni Iovis inclita proles,
castalii nemoris custos fontisque sonori;
ut reor, omnino vestris incognita silvis.

ARISTEUS.

Imo equidem memini: grandis sic ante canebat
Minciades, grandisque simul Silvanus in antro.
Tu silvas resonare doces, tu maxima Saphu
voce refers concepta sacri tibi pectoris hausta.
Sed dic quas teneat sedes pulcherrima Saphos.

CALIOPE.

Panis nata dei celsum tenet optima Nyse
Saphos, gorgonei residens in margine fontis.
Huius sydereos oculos faciemque serenam
concessum paucis dudum vidisse bubulcis;
laureaserta tegunt et velum frontis honeste.
Cuius in obsequium circumsumus inde sorores
Pyerides omnes; sibi cantat pulcher Apollo.

ARISTEUS.

Quid montes habitat Saphos? quid respuit urbes?
quid faciem formosa tegit renuitque videri?

CALIOPE.

Hec, sibi dum vigilat, nemorum meditatur honores,

atque sedens fuscis Plutarci visitat ortos,
concipiens nigre fletus et dissona silve;
vel pelagi secreta notat lucosque sub undis,
Phorcinidumque choros trahit et persepe napeas;
vel petit elysios colles et gramina leta
conspicit et placidos flores frondesque virentes
ac avium cantus et pulchri sydera celi,
visaque sublimi complectitur omnia plectro,
et viridis complexa libri sub tegmine ponit.
Anne putas, vulgus stolidum seu garrula turba
auritos tondens asinos permetteret ista?
Non equidem; clamore gravi, dum stringeret hyrcos,
omnia turbaret. Montana ergo ocia dulci
pace sibi plena expetiit mea fulgida diva;
et quia quos querit frustra lasciva puella
Chyroni, flores pedibus calcamus euntes
vere novo, Saphos celso se condidit antro
atque sacros lauro textit castissima vultus.

ARISTEUS.

Vidi ego conflantem carmen celeste Aracintho
pastorem celebrem primo, tandemque cicuta
sublatum; et latius se pulsum vidit ab arvis
qui penos septis contriverat ante leones.
Sat vidisse oculis semel est mirabile quodque.

CALIOPE.

Sic est, sic sanctum nimio contemnitur usu.
Preterea vultu quidam carpsere minaci
innocuam, maculisque piam depingere frontem,
si possent, ausi, que postergasse necesse est.

ARISTEUS.

Imo age, nympha, precor; maculas ostende nefandas.

CALIOPE.

Mendacem et stupris fedam morumque ruinam

hanc plures dixere deam, scenasque colentem
dixerunt alii mimamque ambire theatra;
soccos nonnulli damnant veteresque coturnos;
hi, superûm fidibus dicunt quia cantet amores
et facie ficta gestus designet avitos,
pellendam patria, quasi regnans occupet urbes;
syrenam vocitant alii lucrique voracem,
cum nequeant renuantque suos cognoscere cantus.
His etiam commota, volens sua culmina servat.

ARISTEUS.

Dum porcam Cereri, Bacho dum cedimus hyrcum,
forte graves vino ludentes talia quidam
eructant curanda parum, pereuntque per auras.

CALIOPE.

Non sic conati nemorum maculare priores.

ARISTEUS.

Qui, precor? An sano tanta est insania cuiquam?

CALIOPE.

"Ericolas" tales merito dixere veteri.

ARISTEUS.

Non satis accipio qui sint. Tu, credo, Platoni,
nympha, putes nunc verba loqui magnove Ligurgo:
rusticus et paucis assuetus, nympha, rudisque.

CALIOPE.

Qui nuper raptas pecudes ex ore luporum
dentibus excerpunt, magnos audentque boatus
vendere simplicibus; qui sese noscere causas
infecti pecoris, fontes herbasque salubres,
et celi mutare vices nemorumque fatentur;

qui superûm sedes describunt voce superbi,
et sentire deûm sensus causasque moventes
in silvas fulmen, sacra atque piacula dicunt.

ARISTEUS.

Quid, precor, agricolis est cum pastore? Per agros
ille boves terram cogit rescindere aratro,
hic cogit virga pecudes in pascua; cogit
vinitor ut certo consistant ordine vites,
lac premit iste manu quod sumpsit ab ubere pingui
rancidulus: nil ergo videt de iure bubulci
rusticus, et pastor nescit de more bufulci.
Nullum sorte sua contentum liquit Erinis;
hinc peragunt rixas tauri seivique leones.
Sed da, queso, viam qua possim lenius alta
scandere Parnasi Saphonque videre canentem.

CALIOPE.

Turbavere quidem vestigia longa viarum
et nemorum veteres rami cautesque revulsi,
implicite sentes pulvisque per ethera vectus;
velleris atque fames et grandis cura peculi
neglexit latos montis per secula calles.
Hinc actum ut, scrobibus visis, in terga redirent
iam plures peterentque suos per pascua fines.

ARISTEUS.

Non ego convertar facilis, nam sepe nivosi
conscendi rupes pedibus scopulosque Lycei.
Omnia continui superant, michi crede, labores.

CALIOPE.

Vicit et ingenium vires: non talia quivit
exuperare labor. Frustra sudavit in altum
ferreus Arpinas, calamis et voce sonorus.

ARISTEUS.

Mens illi non ista fuit, nec carminis ardor.
Nascimur in varios actus, quos optima virtus
si sequitur, facili ducetur ad ultima cursu.

CALIOPE.

Si tibi tantus amor fontis Saphuque videndi,
accipe consilium: nam quenquam ducere nobis
ipsa quidem vetuit Saphos, et lege perenni.
Solutus inaccessum potuit conscendere culmen
nuper Silvanus, nobis nec carior alter
Minciadis post fata fuit; non pastor Opheltis,
aonii pecoris stragem qui carmine pinxit.
Hunc adeas; dabit ipse tibi quibus usus amicis
et quibus ipse viis conscendit culmen amatum.

ARISTEUS.

Ibo quidem, et geminos mecum portabo suellos,
Silvanum si forte queam divertere donis.

XIII.

LAUREA

EXPLICIT SAPHOS EGLOGA XII; INCIPIT EGLOGA XIII, CUI
TITULUS

LAUREA, COLLOCUTORES AUTEM SUNT DAPHNIS STILBON ET
CRITIS.

DAPHNIS.

Ocia nunc celebras, Stilbon, mirabile visu!
et qui scabrosas ambire sueveris alpes,
candidulos manibus tractans hinc inde lapillos
torrentis vitrei, recubas iam segnis in umbra.

STILBON.

Rupe sub hac celsa nuper versutus Amiclas
forte recensebat capros et pulchra Phaselis
frondosas salicum carpebat ab aggere virgas
falce, gregum raris cupiens innectere septis.
Hi fessum tenuere pecus, tenuere magistrum,
et quos debebant edos michi forte dederunt.
Sed tu quid valles peragras, qui lentus in antris
nunc calamis, nunc voce deos mulcere solebas?
Ardua non rapidi librat, dic, Phebus Olympi?

DAPHNIS.

Librat. Non homini semper datur equa voluptas.
His umbris equidem tecum refovebo capellas
quas habeo fessas, dum scendat mitius astrum.

STILBON.

Imo age, da rivos hyrcis umbrasque capellis,
et mecum, mi Daphni, sede: placideque, precamur,
dic que te cure curvatum fronte fatigent.

DAPHNIS.

Gargaphias memini valles, dum sibilus aure
is me lenis agit: zephyrus sic omnia circum
complebat. Tunc ipse meam cantare solebam
Elpida, qua silvis visa est nec pulchrior ullis.

STILBON.

Elpis nota michi, sed non, quam forte recenses;
hec Crisidis comes: et tua que fuit, obsecro, Daphni?

DAPHNIS.

Incola Parnasi, Nyse sociata napeis.

STILBON.

Cecus amor, cecique sumus quicumque sequentes!
Aonias colit iste deas, quibus ultima rerum
pauperies coniuncta manet semperque manebit,
celitibusque diis prefert suadente Dyone!
Silvestres bacas dat laurus et alga cubile,
pallentesque legunt versus et murmura criptis.
Tytirus ismenus Tybris cantavit ad undas
pastores tyrios et fractos vulnere tauros
argolicos, victusque fame post vendidit agnam,
nec potuere sitim latices sedasse Talie.

DAPHNIS.

Sunt oleae molles et poma recentia mensis
addita nunc vestris et strata cubilia fronde
silvis in mediis, servat dum Nursia ludum;
sed qui meonias aurum faciebat harenas
ac dives latius potator parthicus auri
quas habuere dapes, dum flexit nubila vultus?
Vivimus immunes, monstri nec pendimus iras,
contenti paucis, lauroque innectere crines.

STILBON.

Rara refers equidem, duris et debita fatis.
Si vacat, enumera quot pavit Taurus Aminte,
quotque greges Mopso Pindus, quot Menalus Argo,
quot Polibo Eurotas, Phorbanti quotque Erimantus;
Alcidis numera pompas tumulosque canopum:
deficiet tempus; fulgent monimenta priorum.
Vos stolido montes fertis volitasse boatu
saxaque dyrcetum, fluvios undasque sequaces
in fontes rediisse suos quercusque revulsas,
castaliis nymphis cythara cantantibus olim.

DAPHNIS.

Sic orbare procos Crisis hec male cognita novit,
dum voluit miseros. Sed, ne vertantur in iram

iurgia, cantemus carmen sub iudice certo.
Tuque ligus, tyrenus ego: tibi fistula collo,
suntque michi tenues stipule; cantabimus ambo.

STILBON.

Credis ut effugiam forsitan? Michi tradidit Hermes
compertos calamos; sumus et cantare parati,
archadios quanquam dicas habuisse magistros.
Et quod non audes, munus certaminis ipse
deponam vitulam, qua non est pinguior ulla
armentis, etiamsi clamitet inde noverca.

DAPHNIS.

Est michi grex parvus, nec possum munera tanti.
Dux gregis est hyrcus: tibi sit, si victor abibis.

STILBON.

Te dignum ponis munus; non, hercle! recuso.
Est michi quam credas ars maior; victor abibo.
Sed quis erit, queso, iudex certaminis huius?

DAPHNIS.

Non video in ripa purgantem vellera Critim
nunc ovium, lappasque gregis tribulosque levantem?
Criti, tibi dico, nobis nunc, quesumus, assis,
et nostros animo medius fac collige versus.
Ardua res agitur, magno sub munere, nobis.

CRITIS.

Dicite, namque adero donec sua vellera siccet
hoc pecus. En sedeo; dulces dat parvulus amnis
tinnitus medios inter labendo lapillos,
atque tacent volucres. Stilbon, tu dicito primus,
hinc Daphnis: vicibusque suis det carmina quisque.

STILBON.

Hos calamos tibi, sacra, damus, si vicero, quercus.

DAPHNIS.

Tuque, virens semper, nostros, mea laurus, habeto.

STILBON.

Noster amor Crisis est, nostros levat ipsa labores;
ipsa vias nemorum florum distincta corollis
ostendit, stipulisque meos describit amores
frondibus, ut videam veniens quod pergat in antrum.

DAPHNIS.

Currit in amplexus, quotiens libet ire per umbras
etherei nemoris, nostros mea lesbia Saphos:
atque volens pario lapidi michi carmina celte
imprimit et duris mandat mea nomina tophis.

STILBON.

Carpatie valles servant sub iudice Protheo
mille michi vitulos, totidem pinguissima Cynos
hyrcos cum gregibus nutrit; premit ubera Dilos,
congerit Alopis census onagrosque fatigat.

DAPHNIS.

Menalus et nobis lunata fronte iuencos
bis totidem; his fontes Silvanus monstrat et herbas,
Parnasusque biceps Mysis cantantibus auget
lanigeras agnas et grandia premia servat.

STILBON.

Iungere delphynes, magnas et cogere frenis
balenas nullos voluit docuisse Thalasson
nos preter, quos sepe manu superasse sonoros
tritonas vidit, natas et vincere Phorci.

DAPHNIS.

Ponere nos docuit fines aliquando Thalasso
Phebus, et agrestes phytonas vincere telis
et stipulis grandes in rixas vertere divos,
dum nemus omne suum lustramus pectine vates.

STILBON.

Massicus arva serit, servat Garganus aristas,
vina ligus noster, dicteus retia tendit,
mella dat ybleus suppletque armenta britannus,
et, si thura petam, Libanus dabit optima nobis.

DAPHNIS.

Quis celum primus dederit, quis sydera celo,
quis frondes silvis prestet, quis semina rerum,
fortunas nemorum cantataque damna tropheis
designat radio Pallas pulcherrima nobis.

STILBON.

Novit yperboreus que gignat maximus Athlas,
quidque ferat Meroe fervens Scathinavia novit
nostro opere; ac undas volucres miscemus Hybero
Gangis, et ethyopum boreas cognoscit harenas.

DAPHNIS.

Ferrea vox nobis, annis invictaque laurus.
Cantaber hinc noscat facimus quos non videt yndos,
ac orco mersos superas revocamus ad auras,
et magnum placidis superamus cantibus annum.

STILBON.

Palmitum pampineo Cereris sacra cinget Eleusis,
Cinthius aut rapiet buxos et timpana Bachi,
ac olidus paphie Veneri mactabitur hyrcus,
si Mopsi calamis tenuis superetur Amiclas.

DAPHNIS.

Dum cingent ulmos hedere parientque corimbos,
margine Penei dum surgent undique lauri,
litore dum bicolor nascetur mirtus amato,
a tenui Bavio grandis vincetur Amiclas.

STILBON.

Phorcinidum leti naute cantamus amores,
at tristi torpent scrobibus cum murmure vates;
Eolus inde favet, ceptis favet inde Palemon;
Libetrides rident versus, rident Aganippe.

DAPHNIS.

Heroum leti vates cantamus honores,
at nautas miseros scopulus terit, unda fatigat;
Libetrides servant carmen, servant Aganippe;
Eolus inde rapit miseros, rapit inde Palemon.

STILBON.

Scis flevisse deas fidibus stipulisque canoris,
confractis parva ventis surgente favilla;
romuleus Mavors quandoque volumina mille
solvit et in cineres iussit volitare papiros.

DAPHNIS.

Romuleus nuper cilices dispersit Amintas,
montanos faciens solitos innare carinis;
sic ligurum veniet qui calcet colla superbus
anguis, et eripiat male partos undique capros.

CRITIS.

Iurgia pastorum non est compescere parvum:
et tu dignus eras vitula, tu dignus et hyrco.
Sat dictum, pueri: duras componite lites;
ibo ego nunc agnis tonsurus forfice lanam.

XIV.

OLYMPIA

EXPLICIT LAUREA EGLOGA XIII; INCIPIT EGLOGA XIII,
CUI TITULUS OLYMPIA, COLLOCUTORES AUTEM
SUNT SILVIUS, CAMALUS, TERAPON ET OLYMPIA.

SILVIUS.

Sentio, ni fallor, pueri, pia numina ruris
letari et cantu volucrum nemus omne repleti.
Itque reditque Lycos blando cum murmure; quidnam
viderit ignoro: cauda testatur amicum.
Ite igitur, iam clara dies diffunditur umbris,
precantata diu; quid sit perquirite, quidve
viderit inde Lycos noster, compertaque ferte.

CAMALUS.

Dum nequit in somnum miserum componere pectus,
imperat ex molli recubans, heu! cespite mestus
Silvius, et noctis pavidas lustrare tenebras
vult pueros, longo fessos in luce labore.

SILVIUS.

Camale, dum primos terris prestabit Hyberus
nocturnos ignes, currus dum Delia fratris
ducet ad occasum, dum sternet cerva leones,
obsequium prestabit hero sine murmure servus.
O Terapon, stabuli tu solve repagula nostri;
pone metum: videas catulus quid viderit, oro.

TERAPON.

Festina, fac, surge, senex! Iam corripit ignis
iam veteres quercus et noctem lumine vincit;
uritur omne nemus, fervens iam flamma penates
lambit, et occurso lucis perterritus intra

festinus redii. Lambit iam flamma penates!

SILVIUS.

Pastorum venerande deus Pan, deprecor, assis;
et vos, o pueri, flammis occurrite lymphis.
Siste parum, Terapon, paulum consiste. Quid istud?
quid video? Sanusne satis sum? dormio forsitan?
Non facio! Lux ista quidem, non flamma vel ignis.
Nonne vides letas frondes corilosque virentes
luminis in medio, validas ac undique fagos
intactas? Imo nec nos malus ardor adurit.

TERAPON.

Si spectes celo, testantur sydera noctem:
in silvis lux alma diem. Quid grande paratur?

SILVIUS.

Sic natura vices variat, noctemque diemque
explicuit mixtos terris; nec lumina Phebe
nec solis radios cerno! Non sentis odores
insolitos silvis, nemus hoc si forte sabeum
fecisset natura parens? Quos inde recentes
nox peperit flores? quos insuper audio cantus?
Hec superos ambire locos et pascua signant.

OLYMPIA.

Salve, dulce decus nostrum, pater optime, salve!
Ne timeas, sum nata tibi. Quid lumina flectis?

SILVIUS.

Nescio num vigilem, fateor, seu somnia cernam,
nam coram genite voces et dulcis ymago
stant equidem: timeo falli, quia sepe per umbras
illusere dii stolidos. Nos claustra petamus.

OLYMPIA.

Silvi, quid dubitas? an credis lymphia patrem
ludat et in lucem sese sine numine divûm
prebeat? Huc veni lacrimas demptura dolentes.

SILVIUS.

Agnosco: nec fallit amor, nec somnia fallunt.
O nimium dilecta michi, spes unica patris,
quis te, nata, deus tenuit? Te Fusca ferebat,
calcidicos colles et pascua lata Vesevi
dum petii, raptam nobis Cibelisque sacrato
absconsam gremio, nec post hec posse videri;
quod credens merensque miser, mea virgo, per altos
te montes umbrasque graves saltusque remotos
ingemui flevisque diu multumque vocavi.
Sed tu, si mereor, resera quibus, obsecro, lustris
te tenuit tam longa dies? Dic, munere cuius
intertexta auro vestis tibi candida flavo?
que tibi lux oculis olim non visa refulget?
qui comites? Mirum quam grandis facta diebus
in paucis: matura viro michi, nata, videris!

OLYMPIA.

Exuvias quas ipse michi, venerande, dedisti,
ingenti gremio servat Berecinthia mater;
has vestes formamque dedit faciemque coruscantem
Parthenos, secumque fui. Sed respice nunquid
videris hos usquam comites: vidisse iuvabit.

SILVIUS.

Non memini vidisse quidem: nec pulchrior, inquam,
his Narcissus erat, non talis denique Daphnis
qui dryadum spes leta fuit, non pulcher Alexis.

OLYMPIA.

Non Marium Iulumque tuos dulcesque sorores

noscis, et egregios vultus? Tua pulchra propago est.

SILVIUS.

Abstulit effigies notas lanugine malas
umbratas vidisse meis. Iam iungite dextras,
amplexusque meos ac oscula leta venite
ut prestem, satiemque animam! Quas, Pan, tibi laudes,
quas, Silvane, canam? Pueri, nudate palestras
et ludos agitote patrum. Stent munera fagis
victorum suspensa sacris, paterasque parate
spumantes vino, letum cantate Lyeum
et sertis ornate lares; altaria surgant
cespite gramineo; Trivie mactate bidentem
candidulam, Noctique pie sic cedite fulvam;
fer calamos pueris, Terapon, ferserta puellis.

OLYMPIA.

Sunt, Silvi, calami, suntserta decentia nobis,
et, si tanta tibi cura est deducere festum,
ignotos silvismodulos cantabimus istis.

SILVIUS.

Imo, silva silet, tacitus nunc defluit Arnus
et silet omnis alter: pueri, vos atque silete.

OLYMPIA.

Vivimus eternummeritis et nomine Codri,
aurea qui nuper, celso dimissus Olympo
Parthenu in gremium, revocavit secula terris;
turpia pastorum passus convitia, cedro
affixus, leto concessit sponte triumphum.
Vivimus eternummeritis et nomine Codri.
Sic priscas sordes, morbos scabiemque vetustam
infecti pecoris preclaro sanguine lavit:
hincque petens valles Plutarci septa refrinxit,
in solem retrahens pecudes armentaque patrum.
Vivimus eternummeritis et nomine Codri.

Morte hinc prostrata, campos reseravit odoros
Elysii, sacrumque gregem deduxit in ortos
mellifluos victor lauro quercuque refulgens,
optandasque dedit nobis per secula sedes.
Vivimus eternum meritis et nomine Codri.
Exuvias in fine sibi pecus omne resummet;
ipse, iterum veniens, capros distinguet ab agnis,
hosque feris linquet, componet sedibus illos
perpetuis celoque novo post tempora claudet.
Vivimus eternum meritis et nomine Codri.

SILVIUS.

Sentis, quam stulti latios cantare putamus
pastores calamis, perdentes tempora vocum!
Menalios vidi iuvenes per dorsa Lycei,
treitium et vatem solitum deducere cautes
carmine, nec quenquam possum concedere tanti,
ut similem natis faciam. Que guctura! quo vox!
quis contentus erat! stipulis quis denique flatus!
Non equidem nemoris custos regina canori
Caliope, non ipse deus qui presidet antro
gorgoneo equiparet. Flexere cacumina quercus,
et tenues nympha tacitos petiere regressus
in lucem, mansere lupi catulique tacentes.
Preterea, o iuvenes, sensistis carminis huius
celestes sensus? Nunquam michi Tytirus olim
cantavit similes, senior nec Mopsus apricis
parrasius silvis: sanctum et memorabile totum est.
Virginibus nivee dentur mea cura columbe,
ast pueris fortes dederat quos Yschiros arcus.

OLYMPIA.

Sint tua; nil fertur quod sit mortale per oras
quas dites colimus; renuunt eterna caducum.

SILVIUS.

Quas oras, mea nata, refers? quas, deprecor, oras?

Nos omnes teget illa domus, somnosque quietos
herba dabit viridis cespesque sub ylice mensam;
vitreus is large prestabit pocula rivus;
castaneas mites et poma recentia nobis
rustica silva feret, teneros grex fertilis edos
lacque simul pressum. Quas ergo exquiritis oras?

OLYMPIA.

Non tibi, care pater, dixi, Berecinthia mater
exuvias gremio servet quas ipse dedisti?
Non sum que fueram, dum tecum parvula vixi,
nam numero sum iuncta deûm; me pulcher Olympus
expectat comitesque meos; stat vertere gressus
in patriam: tu vive, pater dulcissime, felix!

SILVIUS.

Heu! moriar lacrimans, miserum si, nata, relinquis.

OLYMPIA.

Pone, precor, luctus; credisne refringere fatum
nunc lacrimis? Omnes silvis quotcunque creati
nascimur in mortem: feci quod tu quoque, Silvi,
post facies. Noli, queso, lacerare deorum
invidia eternos annos; tibi crede quietem
post funus, laudesque pias michi reddito celo,
quod moriens fugi mortem nemorumque labores.
Separor ad tempus; post hec me quippe videbis,
perpetuosque trahes mecum feliciter annos.

SILVIUS.

In lacrimis oculos fundam tristemque senectam.
Heu! quibus in silvis post anxia fata requiram
te profugam, ex nostris bis raptam viribus oris?

OLYMPIA.

Elysium repeto, quod tu scansurus es olim.

SILVIUS.

Elysium, memini, quondam cantare solebat
Minciades stipula, qua nemo doctior usquam;
estne, quod ille canit, vestrum? Didicisse iuvabit.

OLYMPIA.

Senserat ille quidem vi mentis grandia quedam,
ac in parte loci faciem: sed pauca canebat,
si videas quam multa tenet, quam pulchra piorum
Elysium sedesque deûm gratissima nostrum.

SILVIUS.

Quos tenet iste locus montes? quibus insitus oris?
Que non Minciades vidit seu sponte reliquit,
da nobis. Audire fuit persepe laborum
utile solamen: veniet mens forte videndi.

OLYMPIA.

Est in secessu pecori mons invius ego,
lumine perpetuo clarus, quo primus ab imis
insurgit terris Phebus, cui vertice summo
silva sedet palmas tollens ad sydera celsas
et letas pariter lauros cedrosque perennes,
Palladis ac oleas optate pacis amicas.
Quis queat hinc varios flores, quis posset odores
quos lenis fert aura loco, quis dicere rivos
argento similes mira scaturigine circum
omnia rorantes, lepido cum murmure flexus
arbustis mixtos nunc hinc nunc inde trahentes?
Hesperidum potiora locus fert aurea poma;
sunt auro volucres picte, sunt cornubus aureis
capreoli et mites damme, sunt insuper agne
velleribus niveis claro rutilantibus auro,
suntque boves taurique simul pinguesque iuvence,
insignes omnes auro, mitesque leones
crinibus et mites gryphes radiantibus auro.
Aureus est nobis sol ac argentea luna,

et maiora quidem quam vobis sydera fulgent.
Ver ibi perpetuum nullis offenditur austris,
letaque temperies loca possidet. Exulat inde
terrestris nebula et nox et discordia rerum.
Mors ibi nulla manet gregibus, non egra senectus,
atque graves absunt cure maciesque dolorque;
sponte sua veniunt cunctis optata. Quid ultra?
Dulcisono resonat cantu mitissimus aer.

SILVIUS.

Mira refers; sanctamque puto sedemque deorum
quam memoras silvam. Sed quisnam presidet illi?
Et comites, mea nata, refer ritusque locorum.

OLYMPIA.

Hac in gramineo summo sedet aggere grandis
Archesilas, servatque greges et temperat orbis:
cuius enim si forte velis describere vultus,
in cassum facies: nequeunt comprehendere mentes.
Est alacer pulcherque nimis totusque serenus,
huius et in gremio iacet agnus candidus, ex quo
silvicolis gratus cibus est, et vescimur illo;
inde salus venit nobis et vita renatis.
Ex his ambobus pariter sic evolat ignis,
ut mirum credas; hoc lumen ad omnia confert:
solatur mestos et mentis lumina purgat,
consilium miseris prestat viresque cadentum
instaurat, dulcesque animis infundit amores.
Stat satyrum longeva cohors hinc undique supplex,
omnis cana quidem roseis ornata coronis,
et cytharis agni laudes et carmine cantat.
Purpureus post ordo virûm venerabilis, inquam,
et viridi cunctis cinguntur tempora lauro.
Hi cecinere Deum stipulis per compita verum,
et forti sevos animo vicere labores.
Agmen adest niveum post hos, cui lilia frontes
circumdant; huic iuncta cohors tua pulchra manemus
natorum. Crocei sequitur post ordo coloris

inclitus, et magno fulgens splendore sonora
voce deûm laudes cantat regique ministrat;
quos inter placido vultu cantabat Asylas,
dum silvis assumpta prius sum monte levatis.

SILVIUS.

Ergo, precor, noster montem conscendit Asylas?
Emeruit, nam mitis erat fideique vetuste
preclarum specimen: faciat Deus ipse revisam!
Sed dic, tene, precor, novit dum culmen adires?

OLYMPIA.

Imo equidem applaudens iniecit brachia collo,
et postquam amplexus letos ac oscula centum
impressit fronti, multis comitantibus, inquit:
– Venisti, o nostri soboles carissima Silvi!
"De Libano" nunc "sponsa veni" sacrosque hymeneos
cantemus, matremque viri, mea neptis, honora –
meque trahens, genibus flexis, quo pulchra sedebat
Parthenos, posuit. Leta hec suscepit in ulnis
ancillam, dixitque pie: – Mea filia, nostris
ecce choris iungere piis sponsique frueris
eternis thalamis, et semper Olympia celo,
que fueras terris Violantes, inclita fies –
inque dedit vestes quas cernis. Si tibi narrem
quos cantus tunc silva dedit, quos fistula versus
pastoris lyrici, credes vix; omne per antrum
insonuit carmen montis, tantusque refulsit
ignis, ut exuri dixisses omnia flammis,
et totum rosei cecidere per aera flores.

SILVIUS.

Que sit Parthenos nobis superadde, precamur.

OLYMPIA.

Alma Iovis genitrix hec est et filia nati,
splendens aula deûm, celi decus, inscia noctis,

ethereum sydus, pastorum certa salutis
spes custosque gregum requiesque optata laborum.
Hanc fauni nympheque colunt, hanc grandis Apollo
laudibus extollit cythara dominamque fatetur;
que residens solio patris veneranda vetusti
a dextris geniti tanto splendore refulget,
ut facie silvam montem collesque polosque
letificet formosa nimis, cui candida circum
agmina cignorum volitant matremque salutant,
luminis eterni sponsam genitamque cientes.

SILVIUS.

Et vos quid, pueri, plaudunt dum gucture cigni?

OLYMPIA.

Nos pueri legimus flores factisque corollis
cingimus intonsos crines letisque choreis
ambimus silvam fontes rivosque sonoros,
et mediis herbis ludentes vocibus altis
Parthenu placide meritos cantamus honores
et geniti laudes pariter. Quis gaudia silve
enumerare queat, quis verbis pandere? Nemo.
Induat ut volucres pennas quibus alta volatu
expetat et videat, opus est: sunt cetera frustra.

SILVIUS.

Sunt optanda quidem: sed quis michi Dedalus usquam
qui tribuat pennas agiles nectatque lacertis,
ostendatque viam facilem doceatque volatum?

OLYMPIA.

Pasce famem fratris, lactis da pocula fessis,
assis detentis et nudos contege, lapsos
erige, dum possis, pateatque forensibus antrum:
hec aquile volucres prestabunt munera pennas,
atque Deo monstrante viam volitabis in altum.

SILVIUS.

Quo tendis? quo, nata, fugis, miserumque parentem
implicitum linqvis lacrimis? Heu! cessit in auras
ethereas, traxitque simul quos duxit odores.
In mortem lacrimis ibo ducamque senectam.
Vos, pueri, vitulos in pascua pellite: surgit
Lucifer et mediis iam sol emittitur umbris.

XV.

PHYLOSTROPOS

EXPLICIT OLYMPIA EGLOGA XIII; INCIPIT EGLOGA XV,
CUI TITULUS PHYLOSTROPOS, COLLOCUTORES AUTEM SUNT
PHYLOSTROPUS ET TYPHLUS.

PHYLOSTROPUS.

Lusimus et sertis nimium nymphisque vacatum est;
instat hyemps, sydusque malum, mi Typhle, minatur
exitium pecori: non cernis summa Cephei
iam texisse nives et silvas ponere frondes?

TYPHLUS.

Quid montes spectem? Video flavescere campos,
et cantu rauce quatiunt arbusta cicade.

PHYLOSTROPUS.

Falleris. Ast veniant segetes cantentque volucres:
nonne puer Yacintus erat, puer et Ciparissus?
Florebat iuuenis, cecidit dum pulcher Adonis,
et victor florebat herus calidonus apri.
Exarsere novi pratis iam frigore flores,
et cereris grando plenas vacuavit aristas.
Est mutanda quidem sedes, dum tempora cedunt.

TYPHLUS.

Quis neget incautos quosdam cecidisse puellos?
Ast ego si varios timeam quos astra minantur
armentis casus, nusquam michi pascua tuta.
Hic gelidi fontes, hic pascua pingua. Quid plus?
Celum mite satis pecori, corilique frequentes,
glandifere quercus et celse vertice pinus;
novimus hic omnes saltus et lustra ferarum.
Quid potius queram? Dissolvit more vetusto
sol glaciem pelletque nives, frondesque redibunt.

PHYLOSTROPUS.

Hesperidum tibi poma Crisis fontesque Ticini
spondet et apricas penei litoris umbras,
murmure sic blando, et lacrimis versuta Dyones,
heu! pedibus laqueos et collo vincula nectit.
Si sors illa tuum feriat caput impia, que iam
pervigilem lucis Daphnim subtraxit et Argum,
cognosces lacrimans quid nunc mea verba resultent.

TYPHLUS.

Quid tandem, si vita placet? Sunt ocia nobis
exoptanda diis, et spes maiora reservat.

PHYLOSTROPUS.

Non prius humentem cantu secedere noctem
excubitor premonstrat avis, quam: – Surgito, Typhle! –
inquit amica Crisis – Pete pascua, solvito septas! –
Surgis iners, gelidas tenebrosa per invia valles
innixus baculo queris tectusque galero.
Hinc imbres quatiunt miserum, lubricumque fatigat
inde solum; nunc terga tibi, nunc pectora nudat
infestus boreas, pelles iniuria vincit
etheris adversi. Veniet sed mitior estas:
insomnes noctes, radios dabit illa diurnos,
intentos stimulis culices; et mungere capras,
lac palmis pressare tuis, fluvioque lutosos

nunc purgare greges manibus, nunc vellera lappis.
Quas animo fesse pecudes morboque iacentes
iniciant curas taceo: spes omnia suadet.
Nam tibi parta domi requies stratumque cubile,
seu validas nemorum superare securibus ulmos,
carpere seu messes, seu terram vertere rastris
cogeris, in reditu. Sunt hec, precor, oia, Typhle,
exoptanda diis? Non te Crisis optima linquit
insudare iocis iuvenumque intrare palestras;
non, dum sacra diis fumant altaria ruris,
femina nulla minus voluit pensare labores,
non ut grata tue servet male parta quieti,
sed mechis quos ipsa novos exquirat anela.

TYPHLUS.

Quos nequit amplexus sibi summere, damnat iniquus
invidus extemplo. Quot mechos, queso, puelle
usquam novisti, mordax Phylostrope? Narra.

PHYLOSTROPUS.

Quod nolles audisse petis. Quot sydera celo,
testantur veteres fagi, testantur et antra
silvarum flammis Crisidis, cripteque scrobesque;
quotque lupis misere nudos canibusque reliquit.

TYPHLUS.

Ex multis unum saltem, si dicere plures
forte piget, numera; Crisidis iam pande lupanar.

PHYLOSTROPUS.

Non piget, et clades pariter narrabimus, ut quis
sit finis videas mechis, cultoribus atque.
Auro qui nuper Pactoli tinxit harenas
et frigios pavit vitulos, dilexit, et atro
tandem succubuit potato sanguine tauri.
Tymbreique ducem pecoris non dente molosus
ex ulnis huius movit, silvasque ruinis

argolicis turbo delevit missus ab antris?
Pastorem eoum, cui Ganges grandis et Yndus
potavere greges et longus culmine Taurus
pavit, in arthoos flexus seu versus in austrum,
e gremio Crisidis carpsit sus feta caputque
sanguine respersit putrido, truncumque cadaver
exhibuit scithicis corvis milvisque ferisque.
Silvarum predo pregrandis et arbiter olim
pharsalicus Crisidem tenuit; post liquit amatam,
adversis haustis deceptus iaspide succis.
Nec tu Dametam gratum vidisse negabis
infande iuveni: cui dum Pan iussit abiret
exul in externos agros, concessit eunti
nec lacrimas, ommitto greges, non, pessima, vestes,
sed solum nudumque solo canibusque reliquit,
ni pia tunc gremio Cibeles cepisset amico:
et miserum risisse senem potuere subulci.
Quid numerem multos? Dudum Crisis impia nobis
obtulit obscenos, quercus has inter, amores.

TYPHLUS.

Me miserum! quotiens ursis et ab ubere natos
eripui, quotiens tremulis pendentia ramis
mala tuli Crisidi, quotiens pullosque palumbis
subtraxi, cursuque pedum iaculisque coronas
quesivi mechis, video. Nunc pulchra Dyones
sola meas placido servabit pectore curas.

PHYLOSTROPUS.

Corporis exitium fugies mentisque ruinam,
si blandam fugias nimium sevamque Dyonem.

TYPHLUS.

Quid meruit quia blanda fuit? Dilexit amantem.

PHYLOSTROPUS.

Quid meruit? Cernis quot gignant arbuta frondes?

Tot mala, tot mestis dedit ista pericula silvis.
Hec Nysi crinem dicteos iecit in agros,
Pasiphen tauro stravit Mirramque nefandis
ignibus incendit, privavit vellere Phasim
quondam dyrceo, flammam contorsit in Ydam,
lumina turbavit Mopso; sic Cyrcis honores,
abstulit Alcidi clavam. Quid multa recensem?
Plura petis? Satis ista quidem: tu nescius erras,
dum lacrimis credis, dum summis et oscula diris
delinita malis. Has pestes mitte, precamur;
hostes pelle, precor, diros, ne forte morentur
sedibus his captos, pluvius dum surgat Orion.

TYPHLUS.

Auribus ecce lupum teneo: quos damnat amores
hos cupio, timeoque dolos et temporis ortum.
Premia quis linquat Crisidis? quis grata Dyonis
basia et amplexus ac dulces reprobet ignes?
quisve nives imbresque graves celumque superbum
perferet, et ventos et duras etheris iras?
Sed quid dimoveor? Nunc primum perdere frondes
vidimus has fagos, nivibusque albescere montes.
Que tulit Alcidamas, que passus grandis Osyris,
non ego ferre queam? Stipulis et carmine vitam
ducere consilium: Crisis assit et alma Dyones;
illa legat flores, imponat et altera sertum.

PHYLOSTROPUS.

Decidet iste calor; pratis armenta peribunt;
infames stolidum rapiunt per devia nympe,
teque Trinos Penosque trahent Thlipsisque Lipisque
in scotinas silvas, famuli pastoris Averni.

TYPHLUS.

Etatis placidos ludos, dum credis, amice,
teque simul perdis. Memini, cantabat inesse
pastor Epy, silvis quondam famosus apricis,

interitum menti pariter cum corpore cunctis.

PHYLOSTROPUS.

Typhle, precor, sanusne satis? Dic, improba credis
dicta senis damnata diu, cum dicat Ariston
et samius cantet pastor contentque bubulci
omnes romuleos qui mulcent pectine saltus,
eternas hominum mentes a numine lapsas
ethereo? firmetque Soter, qui sanguine silvas
infectosque greges pridem purgavit, in altum
scandere non sotes et letis sedibus uti,
sic alios post fata focos intrare typheos?
Hos ego, si possem, mecum, mi Typhle, volebam
effugeres rupesque novas scopulosque videres.

TYPHLUS.

Quid faciam? Ridenda michi, Phylostrope, suades:
certa sinam, non certa sequar? Quis, queso, sequatur?

PHYLOSTROPUS.

Quid certum, dic, Typhle, tenes? Rapit omnia tempus:
quas Amon vestit silvas, denudat Orion,
et sub sole cadit quicquid sub sole creatum est.
Verum ego perpetuos fontes umbrasque perennes
ut videas teneasque loquor, pestesque furentes
Chyronis fugias preponens firma caducis.

TYPHLUS.

In siculis Arethusa iugis hec pascua servat?

PHYLOSTROPUS.

Non equidem, nostris nemus hoc plus distat ab oris.

TYPHLUS.

Quis colit hoc igitur? Trax forsán, forte canopus?

PHYLOSTROPUS.

Surgit silva virens celi sub cardine levo,
aspera dumetis et saxo infixi rubenti.
Presidet insignis magnusque Theoschyros illi
pastor, et emissos lambunt de rupe liquores
selecte pecudes pauce domitique iuveni,
ac herbas tenues carpunt quas undique prestat
ipse lapis, dum longa quidem ieiunia solvant
quod mortale solum fecit per inania pingue.

TYPHLUS.

Quid frustra signare locum nemus atque laboras?
An visurus ego veniam, Phyllostrope, silvas
huius, queso, senis, cuius rapuisse iuencam
iamdudum memini, leges ritusque suorum
iam pedibus calcasse meis manibusque nefastis
carpendas porcis olim iecisse Dyonis?
Non veniam; timeo vires irasque frementis.
Preterea in saxum fecundas ducere capras
precipis, ut pereant macie scabieque geluque!
Non faciam; potius nostris est vivere silvis.

PHYLOSTROPUS.

Non hominis mores nosti; miserebitur ultro
si dicas peccasse, sibi veniamque preceris.
Quid Glaucus fecit, quid post hunc magnus Amintas?
Sed sine deveniam quo tendit sermo priorum,
et demum, si iure potes, premissa refelle.
Hinc faciles scandunt scabrosi culmina montis,
letaque comperiunt que dixi pascua fronde
fontibus ac umbris longoque patentia tractu;
non ibi fessa gelu pereunt armenta, nec auster
aut pinguem boreas adversis flatibus orbem
concutiunt, non dira lues astrumve malignum
infundunt pestes: zephyrus sacer omnia mulcet.
O! tibi si referam quas nutriat illa puellas
silva parens, nymphasque deas dryadesque frequentes,

illico damnabis Crisidem turpemque Dyonem;
sponte quidem dices: – Satyros dimitto iocantes
et faunos cantusque avium placidosque colores
herbarum florumque simul. – Tu forte videbis.

TYPHLUS.

Iam cupio: sed, queso, refer quis sibilus auri
detulit ista tue, seu si tu forsán adisti.

PHYLOSTROPUS.

Archades ac ytali firmant priscique sicani
pastores, quibus ante datum conscendere culmen.

TYPHLUS.

Que nova lux oculis venit, Phylostrope, nostris!
Iam foveas et putre solum rupesque cadentes
insidiasque graves et sevi gurgitis iras
et pecoris pestes video, nymbosque minantes.
Assis, pulchra Pales, supplex tua numina posco.
Optime, da veniam, pater, oro, Theoschyre, lapso.
Heu michi! quo fugiam? Gelidas has linquere valles
infectosque greges cupio, silvasque remotas
querere, si possim duras fregisse cathenas
quas posuere truces pedibus colloque puella.

PHYLOSTROPUS.

Vir nuper fueras Poliphemi tractus in antrum
obicibus fractis, et nunc es femina mollis.
Frange trabes animo forti postesque revelle,
reddito teque tibi; pueris aliena sinamus,
et nostro meliora gregi nobisque petamus.

TYPHLUS.

Me quoque terret iter durum vertexque levatus;
deficient vires. Non est presummere sani,
quod non perficias, hominis; desistere mens est.

PHYLOSTROPUS.

Nondum fregisti laqueos: tua lumina circum
obscene volitant volucres; obsiste, repelle:
est iter in primis durum, parvoque labore
vincitur inceptum. Vires prestabit eunti
ipse Soter; nunc surge, precor; sol vergit in undas.

TYPHLUS.

Urgeor, insistam; tu primus summito callem.
Laurea, sis felix, et vos estote, capelle;
imus ut ex syrio carpamus litore palmas.

XVI.

AGGELOS

EXPLICIT PHYLOSTROPOS EGLOGA XV; INCIPIT EGLOGA XVI,
CUI TITULUS

EST AGGELOS, COLLOCUTORES AUTEM APPENNINUS ET
AGGELOS.

APPENNINUS.

Angele, quis, queso, pecus hoc, fortassis Apollo
vallibus Amphrisi pavit, dum pastor honores
perdidit ethereos? Videas, non invidus illud
fascinet et pereat: metuunt mala murmura pingues!

ANGELUS.

Appennine, reor, tibi pinguis ludit in arvo
taurus, et umbroso recubant sub colle Lycei
nunc paste feteque boves; sis letus et, oro,
parcius ignoscas miseris: fortuna secundis
invidet, et celsas excerpit turbine fagos.

APPENNINUS.

Peccavi, fateor. Sed tu que pascua queris
cum grege tam modico? Fallor? Ter quinque capellas,
nec plures, per rura trahis; consistere mecum
si libet, hic poteras; vepreta hic grata capellis,
hic fontes, hic antra novis iam tecta corimbis.

ANGELUS.

Iussus in id venio, non solum Iungere parvum
hic pecus hoc vestris, ast ut tibi largiar omne:
nil equidem maius potuit nunc mittere pauper
Cerretius. Dic, oro, senem novistis etruscum,
hos inter montes et pingua pabula, nostrum?

APPENNINUS.

Iam vidisse senem memini, nostrisque sub antris
nonnunquam duros solitum recreare labores;
dumque ravennatis ciclopi staret in antro
et fessus silvas ambiret sepe palustres,
vidimus, atque henetûm dum venit cernere colles.
Sed pecus hoc claudum, servans vix pellibus ossa,
quid michi? Silvano decuit misisse; videret
et morbi causas, leta et medicamina morbis.
Non archas siculusve fuit, non ysmarus olim,
non ytalus pastor, cui tantum iuris in agris
alma Pales dederit. Fauni nympheque sedentes
assurgunt homini; silve placidique recessus
antraque pastorum, fontes, quid multa? deorum
tecta patent tusco, et patuere silentia Ditis.
Angele, huic potuit pecus egrum mittere noster.

ANGELUS.

Erubuit munus tam parvum mittere tanto
pastori, sueto tauros deducere regum
sydereosque greges, quanquam nil sanctius usquam
diligat aut optet celsis preponere silvis:
si calamis, si voce canat, si forte susurro

murmuret ipse, sibi semper Silvanus in ore
Cerretii resonat, semper Silvanus ubique,
et pater et dominus, spes grandis et unica semper;
teque fidemque tuam colit, Appennine, secundum.
Nunc ego per dulces nuper tua cura napeas,
Appennine, precor, parvum ne respue munus:
sunt tenues, fateor, nec multum lactis habentes,
sed predulce quidem; pomisque favisque Menalce,
si gustent latii, si gustes ipse parumper,
prepones. Queso, parvum ne respue munus.

APPENNINUS.

Da sordis causam; dabitur fortasse mederi.

ANGELUS.

Pascua sunt nobis Cerreti montis in umbra,
heu! sterili nimium, nullis frondentia lucis;
nec salices capris surgunt, nec surgit ybiscus.
Lambere muscosas silices rarumque vetustis
immixtum conchis serpillum carpere cogit
egra fames miseris; illis hinc squalida pellis,
hinc macies tristisque color seteque cadentes;
Elsa brevis fluvius post his precordia saxum
fecit, et attonitas vacuavit sanguine fibras.
Tu pingues facili facies, ceptoque favebit
consiliis herbisque suis Silvanus et undis.

APPENNINUS.

Invitis nobis tenet hec nunc pascua vester
Cerretius. Scabris quidnam grandevus in arvis
inserit aut sevit? Quid credit, solvere rastris
exhaustas glebas grandique labore colonum
emunctas prosit? Timeo non seva Dyones
occupet insanum. Senis est dimittere mores
nonnunquam iuvenum; lusit Galathea potentem
viribus, enervem faciet quid lusca Dyones?

ANGELUS.

Absit; nulla seni talis nunc cura, doletque
obsequio quondam nimiumque vacasse Liquoris.
Sed quid vis faciat, patrios ni spectet in agros?
Nil gregis est illi, nec sunt sibi pascua, si sit;
torpendum est igitur seu vomere vertere glebas.

APPENNINUS.

Angele, iam nosti, non omnia novimus omnes:
teque latet, video, quoniam persepe remotum
Cerretium dudum vel viva voce vocarit
Silvanus, carosque greges tacitosque recessus
quos ligurum saltus, quos servant pascua ruris
Anseris antiqui, quos servant pinguis et ingens
Euganeus venetûmque palus prestare paratus.
Que cupias maiora, precor? Venere sicani
dicteique duces, cyprii magnique quirites
et satyri faunisque omnes nympheque deequae
hunc inter fedas undas audire canentem;
Panque deus calamos posuit stupefactus amicos:
et pauper noster longum sprevisse videtur!
Quid, si tantus amor, quid, si reverentia tangit,
negligit oblatum? Veniat, durosque relinquat
agrestes patriisque sinat dare semina sulcis.

ANGELUS.

Ignaros quotiens, heu! fallit ceca voluptas!
Dixisti nuper: "Non omnia novimus omnes",
et merito. Nostro seva si rusticus Amon
peste boves mediis pingues consumpsit in arvis,
pectoris ardentis multum sibi cessit Apollo.
Quem tacitum mitemque vides et rura colentem,
noluit Egonis nuper describere dulces
pellibus is pecudum quos ipse canebat amores,
dum maiora legit, dum se maioribus aptum
extimat. Et dudum, dum fervidus omnia campis
sol raperet, sacra Cereri consedimus ambo

yllice sub viridi; tunc primus verba facesso,
convenioque senem: – Dic, – inquam – cernere concas
has putres sterilique solo decerpere credis?
Quid non Silvanum sequeris iam sepe vocatus? –
Ille diu corilos tacitus prospexit, et inde:
– Omnia qui profert nil dat, michi maximus Egon
iam dixit. Midas pridem, dum fortior etas,
iusserat illud idem: cuius dum credulus intro
festinus silvas, Gaurum Baiasque saluto
fontibus insignes, et pascua credo parari,
non tauris, parvo pecori parvoque subulco,
hospes suscipior placidi Stilbonis in antrum.
Ast Midas patitur; nec tandem pabula dantur,
nec vocor ut veniam sumpturus prandia secum.
Miror et indignor pariter, mecumque revolvo:
– Quid nunc, si lucos intrassem iniussus apricos,
aut si maturis tenuissem messibus apros,
vel si vinetis olidos crescentibus hyrcos
liquissem? Nullis veniebam candidus undis,
postquam despicio sic accersitus et insons.
Pascua sint Mide que spectat lata Vesevus,
meque meus tenuis letum prospectet agellus.–
Flecto gradum volucer repetens vestigia retro.
Menalios persepe lupos ursosque coegit
in laqueos exire suos sudoribus Archas,
post hec captivos nemori solvebat aperto,
iam satur. Heu! votis misere sic angimur omnes,
et si succedant satis est: hinc linquimus ultro.
Quid, si Silvanus faceret? Non dulcius esset,
queso, mori? Tentare deos stultissima res est.
Pan nobis pregrande dedit, nec spernere munus
est animus: paucis contentor munere Panis.
Silvestres corili pascunt, dat pocula rivus,
dant quercus umbras, dant somnos aggere frondes,
cetera si desint, lapposaque vellera tegmen
corporis effeti, quibus insita dulcis et ingens
libertas, que, sera tamen, respexit inertem. –
Conticui. Quis iure queat prevertere dictum?
Tu tamen interea parvum iam suscipe munus.

APPENNINUS.

Sat dictum. Fiat, sit nostrum. Claudicet esto,
nam pregnans video, prolem sperasse iuvabit
et cepisse novam. Surgunt ex montibus altis
sydera; sis mecum. Nostro hoc tu iungito, Solon.

EXPLICIT AGGELOS EGLOGA XV ET ULTIMA.

IOHANNIS BOCCACCII DE CERTALDO AD APPENNINIGENAM
SUUM BUCCOLICUM CARMEN EXPLICIT FELICITER.

